

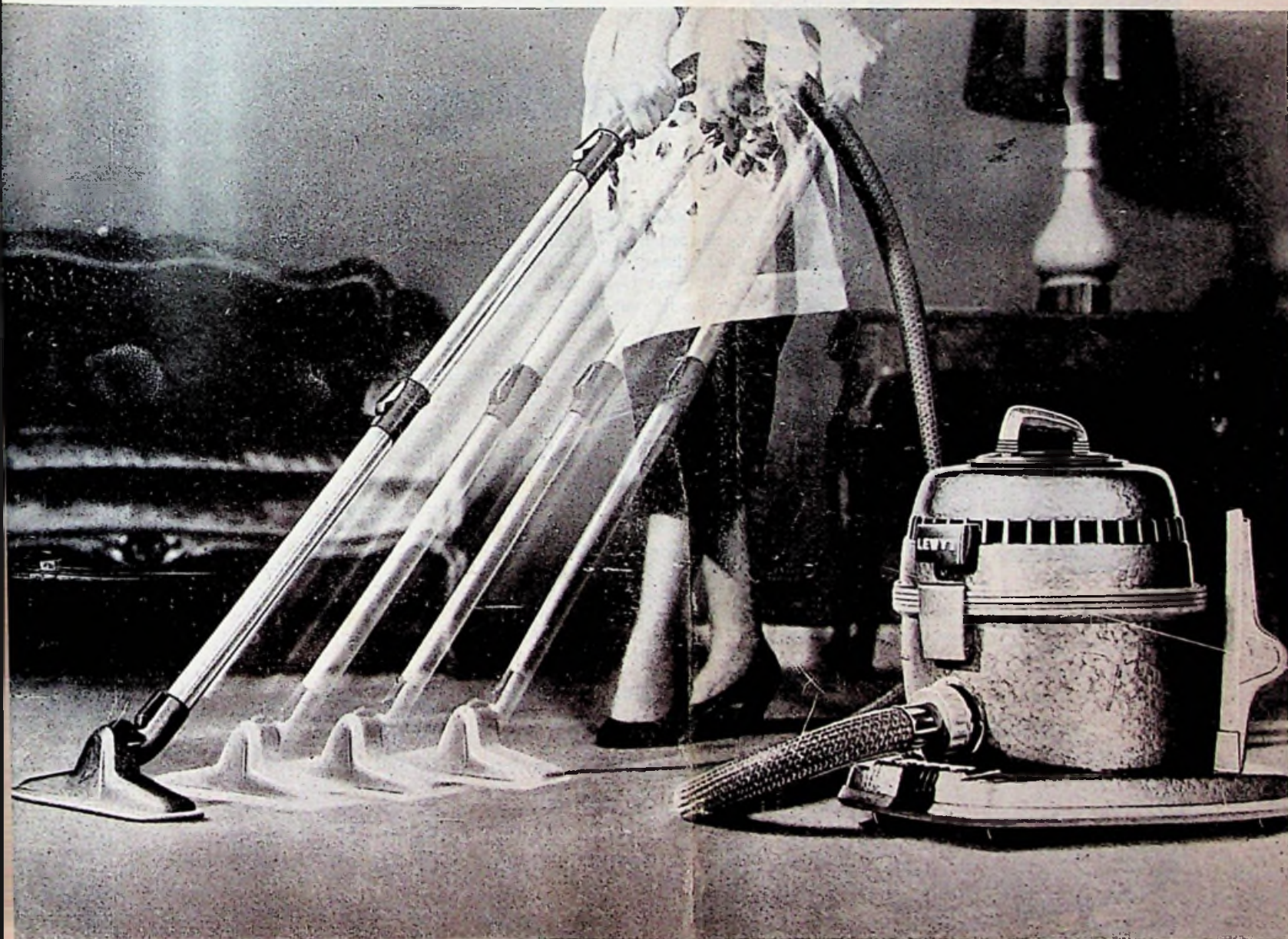
ELECTRO RADIO MERCUUR

VEERTIENDAAGS
VAKBLAD VOOR:

10e Jaargang
Nr. 248

30 April 1955

ELECTROTECHNISCHE INSTALLATEURS • HANDELAREN IN ELECTRISCHE VERBRUIKSTOESTELLEN
EN VERLICHTINGSARTIKELEN • HANDELAREN IN RADIOTOESTELLEN EN RADIO-ONDERDELEN

De foto toont de Lewyt stofzuiger van Amerikaans fabrikaat. Zowel aan de vormgeving als aan de uitvoering is hier alle aandacht besteed, waardoor een aantrekkelijk apparaat is verkregen, dat in geen enkel interieur zal misstaan.

Nu alweer een

f 119:-

verrassing

Weer een topverkoper: de nieuwe RUTON 60, een machtig wapen in de verkoopstrijd. Alle RUTON voor- delen van kwaliteit en afwerking tegen **lagere prijs**. Laat Uw klanten deze nieuwe RUTON 60 zien en U zult persoonlijk ervaren hoe vlot de verkoop gaat.

Nu voor deze lage prijs een prachtige en bijzondere stofzuiger.

Bisonsterke motor

Enorme luchtverplaatsing

Hoog zuigvermogen

Hoog vacuum

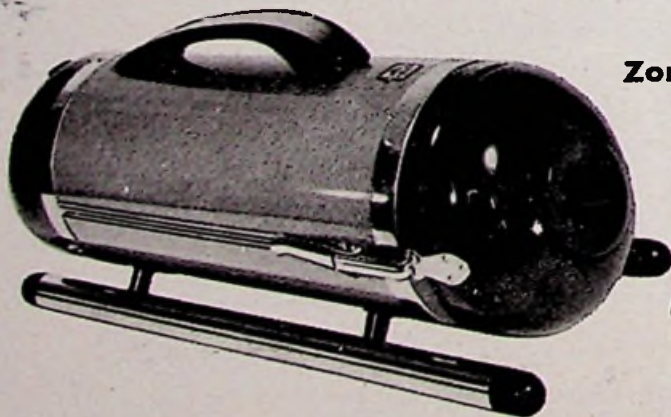
Dubbel rooster en grote stofzak met voortdurende stoffiltering.

Front-Air-borstel

Practische ophanghaak

Hoogglans gelakt met verchroomde delen

Draaibare hulpstukken

Uw klanten vragen
de R 60.

Zorg dat Uw voorraad
op peil is.

Bestel NU!

En... natuurlijk hebt
U de gegarandeerde
RUTON winstmarge!

R60

* De bisonsterke motoren zijn van een revolutionaire constructie.
Octrooi aangevraagd in vele landen.

ELECTRO RADIO MERCUUR

VEERTIENDAAGS VAKBLAD

met de mededelingen van

Bedrijfsorgaan Electrotechnisch Ambacht en Detailhandel
Nederlandse Vereniging van Electrotechnische Werkgevers
Nederlandse Electrotechnische Winkeliersorganisatie
Stichting Centraal Instituut voor de Stofzuigerhandel
(Cistofa) Afd. Detailhandel

Nederl. Kath. Bond van Electrotechnische Werkgevers
St. Antonius.
Nederlandse Vereniging van Neon Installateurs
Federatie van Electrotechnische Werkgeversorganisaties
Nederlandse Vereniging van Nettenbouwers

UITGAVE VAN DE N.V. UITGEVERSMIJ.

DILIGENTIA - AMSTERDAM

Postgiro : 136 400

Bankier : Twentsche Bank

Redactie en Administratie :

Kalverstraat 35, Amsterdam C.
Telefoon 40453 en 35253

Abonnementprijs :

f 7,— per jaar; voor leden van
de aangesloten vakorganisaties e.d.
f 5,— per jaar.
Losse nummers f 0,40

Investeringsaftrek bij vennootschap

Hoe te handelen om voor de vennootschap onder firma

investeringsaftrek te verkrijgen

door J. L. van Hedel

De investeringsaftrek kan slechts worden toegepast indien in een bepaald jaar voor meer dan f 3 000,— is geïnvesteerd. Bij vennootschappen onder firma kon dit leiden tot minder gewenste situaties. Het ging er namelijk niet om of er in een bepaalde onderneming voor meer dan f 3 000,— was geïnvesteerd maar of door de belastingplichtige die grens was overschreden. Hierdoor kon het voorkomen dat door een onderneming, vennootschap onder firma voor bijv. f 5 000,— werd geïnvesteerd zonder dat gebruik gemaakt kon worden van de investeringsaftrek. Zijn er twee firmanten die volkomen gelijkgesteld zijn, dan moet immers worden aangenomen dat door elk voor f 2 500,— werd geïnvesteerd. Bij vennootschappen met meer vennoten, bijv. vader met drie zoons, zou nog voor een veel groter bedrag geïnvesteerd kunnen worden zonder dat er sprake zou kunnen zijn van het profiteren van de investeringsaftrek.

Bij behandeling van de Middenstandsnota is gewezen op het onbevredigende van deze situatie. Dit heeft er toe geleid dat de Minister, bij resolutie van 18 October 1954, nr. 180, heeft goedgekeurd dat de grens van f 3 000,— niet per belastingplichtige maar per onderneming wordt aangelegd. Wanneer A en B de firmanten zijn van een vennootschap onder firma en deze vennootschap heeft in 1954 voor f 3 500,— geïnvesteerd, dan zullen A en B beiden van de investeringsaftrek kunnen profiteren. Het bedrag van f 3 500,— zal dan op een of andere wijze (waarover hierna meer) over beide firmanten moeten worden verdeeld.

*

Aanvragen noodzakelijk

In gevallen als hier bedoeld houdt de inspecteur niet automatisch rekening met de investeringsaftrek. De belastingplichtige moet daarom vragen. Het aangiftebiljet zal dus vergezeld

moeten gaan van een verzoek om voor het beoordeelen van de vraag of de grens van f 3 000,— is overschreden, uit te gaan van het totale bedrag der investeringen in het voor gezamenlijke rekening uitgeoefende bedrijf. In dit verzoek moet de belastingplichtige tevens verklaren dat hij er mede instemt dat de vraag of in een jaar tot een bedrag van meer dan f 3 000,— bedrijfsmiddelen zijn vervreemd, voor iedere vennoot eveneens wordt beoordeeld naar het totale bedrag van de desinvesteringen van het voor gezamenlijke rekening uitgeoefende bedrijf. Tegenover de investeringsaftrek staat nl. de desinvesteringsbijtelling. Wordt in een bepaald jaar geïnvesteerd, dan geniet men vijf achterenvolgende jaren een aftrek van 4% over het geïnvesteerde bedrag. Wordt een bedrijfsmiddel verkocht waarvoor in de laatste tien jaar verplichtingen zijn aangegaan (maar na 31 Maart 1953), dan wordt weer gedurende vijf jaar 4% bij de winst geteld.

Stel dat een ondernemer in '54 een auto koopt voor f 8 000,— en dat hij deze in 1956 weer voor f 5 000,— verkoopt. De investeringsaftrek voor de jaren 1954 t/m 1958 wordt nu gesteld op f 320,— per jaar. Voor de jaren 1956 t/m 1960 geldt echter, als gevolg van de vervreemding van de auto, een desinvesteringsbijtelling van f 200,— per jaar.

Of er al dan niet sprake moet zijn van een desinvesteringsbijtelling hangt er van af of in een bepaald jaar voor meer dan f 3 000,— aan bedrijfsmiddelen wordt vervreemd. Oorspronkelijk gold ook deze grens per belastingplichtige en niet per onderneming. Het is dan ook begrijpelijk dat, wanneer in een bepaald geval de investeringsaftrek wordt verleend omdat de firmanten gezamenlijk voor meer dan f 3 000,— hebben geïnvesteerd, er ook sprake moet zijn van een desinvesteringsbijtelling zodra men gezamenlijk voor meer dan f 3 000,— aan bedrijfsmiddelen heeft vervreemd in een bepaald jaar.

Het is duidelijk dat firmanten het met elkander eens moeten zijn over het indienen van een verzoek zoals hiervóór werd bedoeld. Het zou wel erg ingewikkeld worden wanneer met een investering door een vennootschap onder firma voor de ene vennoot wel en voor de ander geen rekening zou moeten worden gehouden. Het zal dan ook aanbeveling verdienen het verzoek van de gezamenlijke firmanten te doen uitgaan.

*

Verzoekschrift

Dit verzoek zou als volgt geformuleerd kunnen worden:

Aan de Heer Inspecteur der Belastingen te ...

De ondergetekenden:

1. wonende te
2. wonende te

voor gezamenlijke rekening uitoefenende het bedrijf van ... onder de naam ... verzoeken u hiermede beleefd, onder verwijzing naar de resolutie van 18 October 1954, nr. 180, voor wat betreft de beoordeling van de vraag of voor de investeringsaftrek de grens van f 3 000,— wordt overschreden, ten aanzien van elk der firmanten te letten op het totale bedrag, van de investeringen in het door de ondergetekenden voor gezamenlijke rekening uitgeoefende bedrijf.

De ondergetekenden verklaren er mede in te stemmen dat de vraag of in een jaar tot een bedrag van meer dan f 3 000,— bedrijfsmiddelen zijn vervreemd, voor elk der vennoten eveneens wordt beoordeeld naar het totale bedrag van de desinvesteringen van het door hen voor gezamenlijke rekening uitgeoefende bedrijf.

... den ... 19

*

(Zie verder pag. 254)

Hoorapparaten

MET TRANSISTORS

Met de moderne apparatuur betere aanpassing mogelijk

De voordelen van transistors boven die van electronenbuisjes in hoorapparaten zijn: de transistors zijn kleiner en geven een zeer groot versterking bij een minimaal stroomverbruik. De betekenis van deze eigenschappen voor hoorapparaten ligt voor de hand en verschillende, vroeger onoplosbare problemen behoren nu met een slag tot het verleden. Merkwaardig is bovendien, dat de verschijning van de transistors gewerkt heeft als een soort katalysator op de algehele ontwikkeling van hoorapparaten, want de vervolmaking van deze medische apparaatjes is sindsdien aanmerkelijk versneld. Het nieuwe Philips hoorapparaat, uitgerust met vier transistors in „allglass” uitvoering, waarvan de verschijning onlangs werd aangekondigd, onderscheidt zich op enkele punten van zijn voorgangers en is opmerkelijk, omdat vrijwel alle gevallen van slechthorendheid geholpen kunnen worden.

Personlijke aanpassing

Voor het laatste is belangrijk. Voor een goed begrip dient er op te worden gewezen, dat bij de aanpassing aan een bepaalde slechthorendheid met de aard en de graad hiervan rekening moet worden gehouden en dat bij het gebruik van een hoorapparaat bovendien nog persoonlijke wensen ten aanzien van de sterkte van het geluid en van de weergave van hoge en lage tonen naar voren blijken te komen. Met andere woorden, de persoonlijke behoeften lopen sterk uiteen, zoals ook bij brillen het geval is. Bij hoorapparaten is daarom belangrijk, dat de mogelijkheden aanwezig zijn om met deze sterk uiteenlopende persoonlijke behoeften rekening te houden, zodat als het ware maatwerk geleverd kan worden.

Bij het nieuwe Philips transistor apparaat kan deze persoonlijke aanpassing op de volgende wijzen worden verkregen. Maximaal bereikbaar vermogen en grootste versterking regelbaar door de batterij-keuze, symmetrische begrenzing continu instelbaar op ieder gewenst niveau, toonregeling in drie standen en keuze uit drie telefoons met verschillende frequentie-karakteristieken. Bij de hierna volgende algemene beschrijving van het hoorapparaat zal op deze punten successievelijk nader worden ingegaan.

Het apparaat is ondergebracht in een huis van roestvrij verchromd staal. Het chassis, waarop alle elektrische onderdelen zijn gemonteerd en de batterijhouder, vormen één geheel. Aan de ene zijde van het chassis zijn die onderdelen aangebracht, die verwisseld kunnen worden; soldeerverbindingen komen hierbij niet voor. Aan de andere zijde bevinden zich de overige onderdelen, evenals een groot deel van de elektrische bedrading. Teneinde deze onderdelen te beschermen tegen mechanische beschadigingen en om ondeskundige reparatie te voorkomen, is dit gedeelte van het chassis afgedekt met een apart, verzegeld deksel.

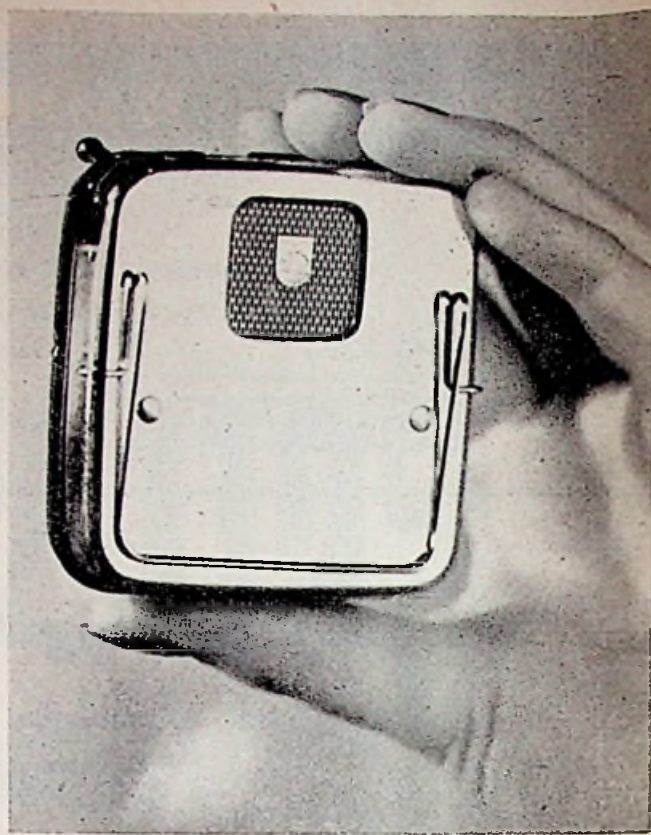
Voeding

De batterijhouder is geschikt voor toepassing van ten eerste één staafbatterijtje (1,5 V); ten tweede voor twee kwikcellen en een opvulstukje (2,6 V) en ten derde voor drie kwikcellen (3,9 V). Op deze wijze kan naar behoefte de gewenste versterking en output worden verkregen, waarbij er op gewezen moet worden dat het over-grote deel van de slechthorenden kan volstaan met het gebruik van één staafbatterijtje. Onderstaande tabel geeft een indruk van de prestaties op het gebied van de versterking en het vermogen bij de drie verschillende voedingsmogelijkheden.

toegepaste batterijen	met telefoon PHO en apparaat in middelste toonregelstand max. versterking bij 1 000 Hz	max. vermogen bij 1 000 Hz
1 staafbatterij	58 db	1 mW
2 kwikcellen in serie	65 db	4 mW
3 kwikcellen in serie	69 db	10 mW

In nauw verband met het bovenstaande staat het stroomverbruik, dat tengevolge van de toepassing van transistors uiterst laag is. In vergelijking met hoorapparaten die met electronenbuisjes zijn uitgerust, bedraagt de stroombesparing meer dan 85%, hetgeen resulteert in zeer lage batterijkosten. Uiteraard hangt het stroomverbruik af van het vermogen, dat het hoorapparaat moet leveren. Bij het gebruik van de staafbatterij bedraagt dit bij maximaal vermogen slechts 4 mA en bij twee of drie kwikcellen respectievelijk 7 en 11 mA. De kwikcellen hebben in vergelijking met de staafbatterijen een grotere energie-inhoud, maar ze zijn relatief duurder door de lage aanschaffingskosten van de staafbatterijen. Er is nog een aansluitmogelijkheid buiten het eigen batterij-compartiment, hergeen in bepaalde gevallen een groot voordeel kan zijn. Indien er namelijk geen bezwaren zijn tegen het dragen van een aparte batterij kunnen slechthorenden met een groot gehoorverlies, die genoodzaakt zijn kwikcellen te gebruiken, een zogenaamde platte zaklantaarnbatterij aansluiten.

Deze aansluitmogelijkheid is verder ook van belang, wanneer meerdere hoorapparaten van dit type in eenzelfde ruimte worden gebruikt, zoals bijvoorbeeld op scholen voor slechthorende kinderen. De apparaten kunnen dan aangesloten worden op een centrale voedingsbron, waarvan de spanning evenwel niet hoger dan 4,5 V mag zijn.

Philips hoorapparaat met vier transistors in „all-glass” uitvoering

Acoustische weergave

De zo hinderlijke case-noise (kastgeruis), het via de microfoon hoorbaar gemaakte schuren van kleren tegen het apparaat, is door toepassing van een nieuwe constructie tot een minimum teruggebracht. Dit is onder meer bereikt door de microfoon te plaatsen in een ruimte, die van het overige deel van het chassis acoustisch is afgesloten en tevens door de microfoonopening verzonken in het huis aan te brengen. De electromagnetische microfoon, die door middel van sponsrubber licht verend is opgehangen, bezit zeer goede elektrische en acoustische eigenschappen en een grote gevoeligheid. De getrouwheidskarakteristiek is vrijwel recht in het voor hoorapparaten zo belangrijke frequentiegebied van 400–3 000 Hz. Teneinde storingen van magnetische strooivelden tot een minimum te beperken, is een speciale afscherming van μ -metaal aangebracht.

Belangrijk is verder de symmetrische begrenzing, niet alleen voor slechthorenden met een zogenaamde „recruitment”-doofheid, doch ook voor andere gevallen. Met behulp hiervan is het mogelijk de sterkte van het geluid, dat door de telefoon wordt afgegeven, niet boven een bepaalde, instelbare waarde te laten stijgen. Zwakke geluiden worden dan versterkt en de sterke geluiden zoveel minder versterkt, dat zij nimmer boven de ingestelde waarde uitkomen. Onverwachte, harde geluiden – zoals bijvoorbeeld het dichtslaan van een deur, waardoor in het bijzonder slechthorenden kunnen schrikken – zijn op deze wijze niet hinderlijk meer. Het niveau waarop de maximale, door de telefoon afgegeven energie door de begrenzing wordt geregeld, is nauwkeurig instelbaar op elke gewenste waarde tot 20 db beneden de maximale output. Deze begrenzing kan met behulp van een kleine schroevendraaier op de gewenste waarde worden ingesteld.

Symbolen voor transistoren

De onderscheidene soorten transistoren schematisch voorgesteld

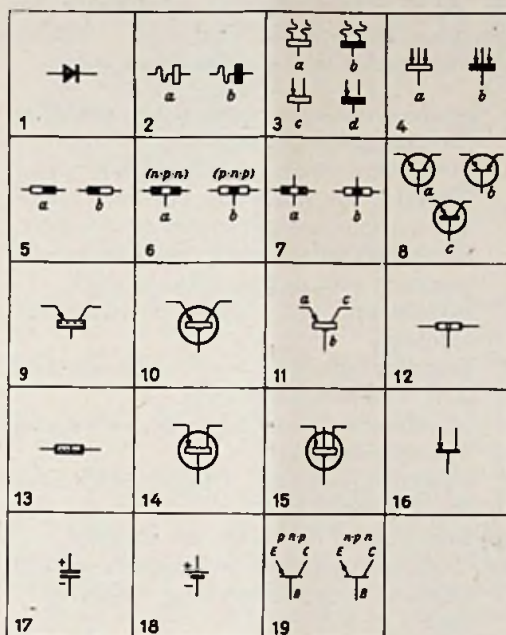
Nu men de laatste tijd hoe langer hoe meer de transistor gaat toepassen in diverse schakelingen, is het wel van belang dat men hiervoor een tekensymbool vaststelt, opdat een ieder weet met wat voor soort transistor men te maken heeft. Deze symbolen moeten voldoen aan de volgende eisen. Ten eerste zal een eenvoudige uitvoering van groot belang zijn, zodat het symbool ook gemakkelijk op te nemen is. Als tweede vereiste behoren de verschillende typen in een schakeling, die door de symbolen te herkennen zijn.

Het tot op heden gangbare symbool voor een aantal dioden wordt weergegeven in fig. 1 en geldt zowel voor kristal dioden als voor selenium, koperoxyde of aanverwante gelijkrichters.

Meestal maakt men uit de schakeling op, waarmee men te maken heeft. Nu wordt voorgesteld om voor puntkristal dioden bijv. het symbool van Fig. 2 aan te nemen, waarvan die van a het p-type en die van b het n-type voorstelt. Hetzelfde geldt dan voor punt-transistoren, o.a. in Fig. 3 weergegeven. De veertjes welke hier getekend zijn, kunnen ook door pijlen worden vervangen, zoals in Fig. 3 c en d is aangegeven.

Wat men voor punt-transistoren aangenomen heeft, geldt ook voor punt-tetroden. Het symbool hiervoor toont ons Fig. 4. Naast de punt dioden bestaan er ook vlak dioden o.a. in Fig. 5 weergegeven. Hierdoor hebben we ook te

maken met vlak-transistoren, waaronder weer verschillende typen te vinden zijn, zoals Fig. 6 ons aangeeft, terwijl Fig. 7 het tetrode-vlak transistor-symbool voorstelt.

Men ziet dus, dat men ondertussen getracht heeft een aantal symbolen voor deze kristal dioden te vinden. Helaas is een aantal symbolen nog niet internationaal vastgesteld. De Amerikanen bijv. hebben een symbool zoals U kunt vinden in Fig. 8. Iets anders, wat van belang is, is dat men in de diverse voorstellingen van de transistoren de typering p-n-p of n-p-n aangeduid ziet. Hierdoor is direct uit de tekening te halen, welk type in een bepaalde schakeling is toegepast. Het symbool van Fig. 9 past men ook wel toe. Hierin kan de gestippelde lijn rustig vervallen, daar dit fysisch gezien onjuist is.

In Duitsland zit men eveneens met dit probleem. De uitgeverij Wilhelm Ernst te Berlijn heeft de symbolen van Fig. 10 toegepast in het boek van Dr. Rost „Kristal dioden-Technik”. De Strichting voor de Normalisatie aldaar neemt weer iets anders aan en wel die van Fig. 11 voor een punt-, van Fig. 12 voor een vlak-, en ten slotte die van Fig. 13 voor een photo-transistor.

Verschiedene fabrikanten in Duitsland vonden de tekeningen te ingewikkeld en zoeken meer naar een eenvoudiger voorstelling. Zij stellen o.a. voor in plaats van de symbolen in Fig. 8 en 9 getekend, het symbool van Fig. 16 te nemen voor de punt transistor en die van Fig. 6 aan te houden voor de vlak-transistor.

Hiermede kunnen we het wel eens zijn. Toch zagen we gaarne in de naaste toekomst enig commentaar van de kant van de Nederlandse industrie omtrent het vaststellen van transistor-symbolen.

d. L.

Toepassing van de röntgenbeeldversterker

Het in Maart verschenen nummer van het Philips Technisch Tijdschrift is voor het grootste gedeelte gewijd aan de toepassing van de röntgenbeeldversterker.

Wanneer röntgenstralen na het doorstralen van een voorwerp het fluorescentiescherm treffen, gaat dit scherm op de getroffen plaatsen zwak licht geven, waardoor een schaduwbeeld van het doorstraalde voorwerp ontstaat. De bij Philips ontwikkelde röntgenbeeldversterker weet de helderheid van dit lichtzwakke beeld tot ongeveer het duizendvoudige te versterken. Hierdoor wordt het waarnemen er van veel gemakkelijker, terwijl het thans ook mogelijk is om zonder gevaar voor de patiënt gedurende enige minuten een film van de bewegende lichaamsdelen, zoals maag, darmen, slikbeweging, bloedvaatonderzoek in de hersenen enz., op te nemen.

In het artikel komen achtereenvolgens ter sprake: 1 algemeen overzicht met beschrijving van de buis; 2 de zichtbaarheid van kleine object-details. Deze neemt sterk toe bij vergroting van de helderheid van het röntgenbeeld door middel van de beeldversterker. De natuur stelt echter haar grenzen. Bij al te zwakke röntgenstralen kan men door versterking nog wel voldoende helderheid bereiken, doch men krijgt dan last van het deeltjeskarakter van de röntgenstralen; 3 optische hulpmiddelen bij de beeldversterker. Ook de optieken voor zo gunstig mogelijk fotograferen en filmen van het schermbeeld worden besproken; 4 een inrichting voor gerichte röntgenfoto's, voorzien van een beeldversterker met periscoop-optiek, waardoor de arts het röntgenbeeld tijdens het omleggen van de patiënt, in normale stand en zonder beelddraaiing kan blijven waarnemen; 5 medische beschouwingen betreffende de toepassingsmogelijkheden van de beeldversterker, o.a. over die, welke de röntgencinematografie biedt; 6 materiaalonderzoek met de beeldversterker. De doorlichtingsbeelden van stalen constructie-elementen van 20 mm dikte konden nog gemakkelijk bij daglicht worden waargenomen. Voor ietwat grovere details is zelfs doorlichting van 40 mm dikke stalen werkstukken nog mogelijk gebleken.

Vissen met electriciteit

Kortgeleden zijn in ons land proeven genomen met het vissen met galvano-narcose. De vissen worden door een elektrisch veld aangehouden. Een schepnet van metaal is één der polen van het stroomapparaat, waarmee de electro-visserij wordt beoefend. Zodra dit schepnet in het water komt, ontstaat er geleiding door het water.

Op alle vissen heeft de stroom een merkwaardige uitwerking. Ze worden als het ware in een soort narcose gebracht, waarna ze gemakkelijk geschept kunnen worden. Natuurlijk is niet in elk water het geleidingsvermogen even groot. Hoe zouter het water, hoe groter het geleidingsvermogen, hoe groter ook de hoeveelheid energie, die nodig is voor het electro-vissen. Daarom is de electro-visserij gemakkelijker in zoet water. In troebel water of in water met hogere temperaturen, heeft men ook meer energie nodig.

De spanningen waarmee wordt gewerkt variëren van 200 tot 300 volt. Het ampèrage bedraagt 10.

Drievoudige toonregeling

Voorts bezit het apparaat een drievoudige toonregeling, die gecombineerd is met de in-uitschakelaar. Met deze toonregeling kunnen de hogere of lagere frequenties min of meer worden versterkt, zodat hiermee de overall-karakteristiek kan worden gewijzigd. Een en ander dient niet alleen voor het aanpassen van het apparaat aan het gehoorverlies van de betrokkene, maar ook voor het aanpassen van het toonspectrum aan de omgevingscondities. Niet overal immers is dezelfde weergave-karakteristiek het gunstigst; van invloed is bijvoorbeeld of men zich in een rustige huiskamer of in een concertzaal bevindt.

Vermelding verdienen nog de temperatuurcompensatie waardoor de versterking en de output vrijwel onafhankelijk zijn van temperatuurinvloeden en de tropenvastheid van het apparaat.

Adreswijziging

Het adres van de secretariaten van de Ver. van Electrotechnische Installatiebedrijven (V.E.I.B.), de Ned. Ver. van Nettenbouwers, de Ned. Ver. van Neoninstallateurs (N.V.N.I.) en de Federatie van Bureaux voor Vakbelangen (Feva) is gewijzigd in:

Jac. Catsstraat 40, Voorburg, tel. K 1700-773460.

ALPA**Bliksemafleidersteunen**

altijd pasklaar, voor alle muren en daken.
Lekkage uitgesloten.

**Handelsonderneming
„ALPA”**

Admiraal de Ruyterweg 341
Amsterdam W. II

Veel toe Schak

TONEEL - REVUE - ENZ.

UW VOORSTELLINGEN SLAGEN VOOR
100". WANNEER U UW VERLICHTINGS-
APPARATUUR HUURT BIJ:

Fabriek van
Verlichtingsapparaten
AMSTERDAM-Z.
v. Oostadestraat 228 - 230,
Telefoon 720485

MARJO wasmachines

40 Ltr. f 189.50
40 Ltr. Tijd klok f 209.50
60 Ltr. Tijd klok f 234.—

KUIPERIJ BAKKER

Dijk 12, Alkmaar. Tel. 4268 K 2200

GOED LICHT
geeft

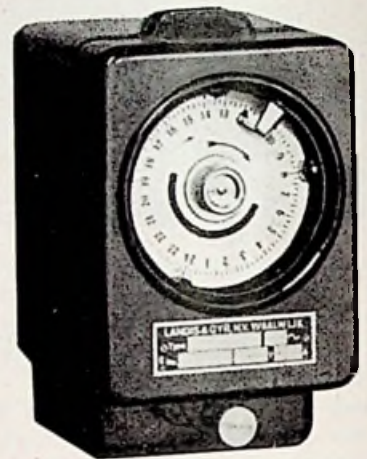
ZAK- EN STAAFHULZEN
ZAK-, STAAF-, HOOR-EN
FOTOFLITSBATTERIJEN

UW GROSSIER LEVERT ZE U GAARNE

Importeur voor Nederland
NEMA WINSCHOTEN - TEL. 255

Schakelklokken zijn automatische tijdschakelaars, welke op willekeurig instelbare tijden stroomkringen in-, om- of uitschakelen. Het afzetgebied is zeer groot, vooral ook door het streven om de schakelingen onafhankelijk van de menselijke handelingen te maken, waardoor een groter nauwkeurigheid en dikwijls ook kostenbesparing wordt verkregen. Schakelklokken kunnen bijv. worden gebruikt bij:

- gemeentendiensten: voor straatverlichting, electriciteitsvoorziening;
- industrieën: voor het automatisch in- en uitschakelen van machines; het door middel van een signaal aangeven van de werktijden; het inschakelen van smelt-, gloei- en warmteprocessen vóór de eigenlijke werktijd;
- winkelzaken: voor etalage- en reclameverlichting;
- landbouwbedrijven: voor veevoederbereiding, kippenhokverlichting;
- tuinbouwbedrijven: voor de verwarming van de broeikassen;
- bakkerijen: voor het 's nachts inschakelen van kneedmachines;
- kerken: voor het luiden van klokken;
- huishoudingen: voor warmwaterreservoirs, trapverlichting, verwarming, bakovens, radio's.

Afb. 1. synchroon-schakelklok in huis van isolatiemateriaal, type KXAI

(vervolg van pag. 251)

Verdeling van investeringsaftrek

Wanneer door een vennootschap onder firma in een bepaald jaar voor een bedrag van f 10 000,— is geïnvesteerd, hebben de firmanten gezamenlijk recht op een investeringsaftrek van f 400,— gedurende vijf jaren. Deze aftrek moet echter op de een of andere manier onder de firmanten worden verdeeld. Het besluit op de inkomstenbelasting, waarin de regeling voor de investeringsaftrek is opgenomen, geeft geen enkele aanwijzing voor het systeem van deze verdeling. Het is tot nu toe dus aan de belastingplichtigen zelf overgelaten om deze verdeling vast te stellen.

Erg eenvoudig is dit probleem niet. Men kan zich op het standpunt stellen dat de verdeling moet plaats vinden in verhouding van de kapitalen der vennoten. In de fiscale literatuur is dit systeem verschillende keren verdedigd. Men motiveert dit door er op te wijzen dat de firmant die het meeste kapitaal beschikbaar stelt ook het meest van de investeringsaftrek moet kunnen profiteren.

Toch kan deze wijze van verdelen tot onbillijkheden leiden. Stel dat A en B voor gezamenlijke rekening een bedrijf uitoefenen. Het kapitaal van A bedraagt f 10 000,— en dat van B f 30 000,—. Tegen het einde van 1954 wordt een nieuw bedrijfsmiddel besteld tot een bedrag van f 10 000,—. Omdat de investeringsaftrek reeds ontstaat zodra er verplichtingen

Dit is slechts een greep uit het zeer omvangrijke gebied waarin schakelklokken kunnen worden toegepast.

In het algemeen zijn schakelklokken 2- of 3-polig uitgevoerd, geschikt voor 10 of 15 A, al naar het fabrikaat in bakelieten of metalen huis (afb. 1).

zijn aangegaan, wordt de investeringsaftrek reeds toegepast op de winst over 1954. Uitgaande van de kapitaalverhouding zou de jaarlijkse aftrek van f 400,— voor f 100,— aan A en voor f 300,— aan B ten goede komen. Het bedrijfsmiddel komt echter eerst in 1955 en om de financiering daarvan mogelijk te maken stort A in 1955 uit privé-middelen een bedrag van f 10 000,—. A is dus degene die de investering mogelijk heeft gemaakt maar hij profiteert slechts in geringe mate van de investeringsaftrek.

Bij verdeling in verhouding van kapitalen kunnen nog andere moeilijkheden ontstaan. Moet worden uitgegaan van de verhouding der kapitalen aan het begin van het boekjaar, aan het eind van het boekjaar of op het moment van investering? Bij latere vervreemding van het bedrijfsmiddel of de bedrijfsmiddelen moet ook de desinvesteringbijtelling over de firmanten worden verdeeld. Moet daarvoor dezelfde verhouding worden toegepast als voor de investeringsaftrek of is de verhouding van de kapitalen in het jaar van vervreemding beslissend?

De problemen zijn zo talrijk dat er bijna niet uit te komen is. Het is dan ook te prefereren investeringsaftrek en de desinvesteringbijtelling te verdelen in verhouding van ieders aandeel in de winst. Dit brengt naar onze mening aanzienlijk minder moeilijkheden mede en het is ook billijk dat degene die het grootste aandeel in de winst heeft ook het meest van de investeringsaftrek geniet.

Uitslagsmogelijkheden voor klokken

Veer-uurwerk voor handopwinding (met onrust)

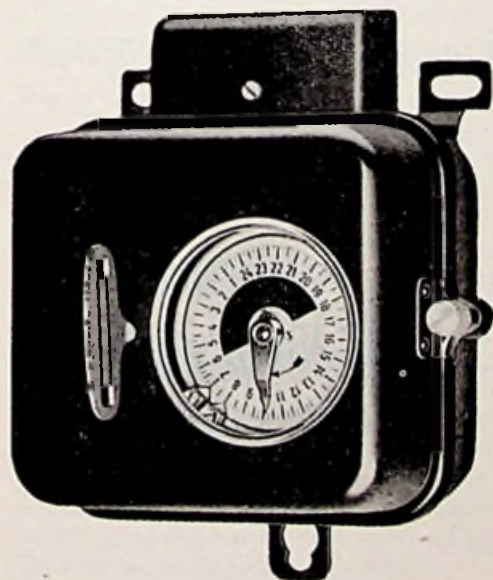
Dit is de meest eenvoudige en goedkope constructie. De A.E.G. brengt sinds kort een dergelijke tweepolige schakelklok in de handel, schakelvermogen 10 amp. bij 220 volt wisselstroom, waarvan de contactveren voorzien zijn van massief zilveren schakelcontacten met moment-schakeling. De gangduur bedraagt gegarandeerd 3 dagen (afb. 2). Deze schakelklok bevindt zich in een stofdicht metalen huis, waarvan grondplaat en kap met elkaar worden vastgeschroefd. Dergelijke schakelklokken met handopwinding bestaan echter ook met een gangtijd van circa 40 dagen en zijn dan voorzien van een eerste klas precisieankeruurwerk.

Zelfaanlopende synchroonmotor zonder gangreserve

Deze dient als aandrijfgaag en tijdelement. Bij de huidige electriciteitsdistributie is het in verband met de voortdurende contrôle van de frequentie mogelijk dergelijke synchroonmotoren als tijdelement in schakelklokken toe te passen. Deze uurwerken zijn zeer eenvoudig en volkomen bedrijfszeker.

Zelfaanlopende synchroonmotor met 36 uur gangreserve

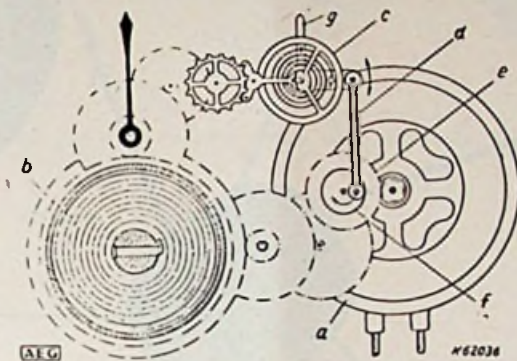
Hoewel spanningsonderbrekingen tegenwoordig praktisch niet meer voorkomen, kan bij het schakelen van meervoudige tariefmeters door een langer aanhoudende storing het gevaar ontstaan, dat het lage tarief in het tijdvak van de spitsbelasting terecht komt, waardoor deze belasting nog toe kan nemen. Voor netten waar

Afb. 2. schakelklok met handopwinding in metalen huis

dikwijls spanningsonderbrekingen optreden is het daarom gewenst schakelklokken met gangreserve toe te passen.

De AEG heeft voor dit doel een verbluffend eenvoudige en goedkope krukonrust-gang-

Afb. 3. schema van een krukonrust-gangreserve

reserve ontwikkeld (afb. 3). De synchroonmotor (a) windt via bepaalde overzettingen het veerwerk (b) op, dat de klok aandrijft. Hierbij wordt door een vernuftige inrichting in het huis van de veer voorkomen, dat de veer te stijf wordt opgewonden. Door een speciale verbinding tussen onrust (c) en synchroonmotor d.m.v. de krukschijf (f) en krukstang (d) wordt het trillingstal van de onrust in vaste afhankelijkheid van het toerental van de synchroonmotor gebracht. De onrust kan dus, zolang de motor loopt, geen ander trillingstal aannemen en de klok moet met de door het electriciteitsbedrijf gecontroleerde tijd beslist synchroon lopen. Als de spanning wegvalt, blijven motor en krukstang staan, terwijl de klok, door de opgespaarde veerkracht aangedreven, vrij slingerend als mechanisch uurwerk verder loopt. De onrust kan thans, zoals bij elke zelfstandig lopende klok, door de stelpen (g) hij afwijkingen geregeld worden. Het overnemen van de aandrijving door de gangreserve bij het wegvallen van de spanning geschiedt ogenblikkelijk en absoluut betrouwbaar zonder slagen of stoten, waardoor een buitengewoon lange levensduur van het gangwerk wordt bereikt.

Electrische opwinding met 36 uur gangreserve

Deze schakelklokken zijn zelfstandig lopende klokken met veerwerk en een eerste klas ankeruurwerk, waardoor een hoge graad van nauwkeurigheid bereikt wordt. Het opwinden van de veer geschiedt door een zelfaanlopende synchroonmotor, als onder b) beschreven. Bij het wegvallen van de spanning loopt de in het veerhuis opgezamelde gangreserve af en houdt de klok nog circa 36 uur aan de gang.

SPECIALE UITVOERINGEN

Astronomische tijdverstelling

De vorm van de dagelijkse belastingskromme van een electriciteitsbedrijf hangt nauw samen met de veranderlijke tijden voor het op- en ondergaan van de zon. De topwaarden van een belastingsdiagram op een zomerdag zijn t.o.v. die op een winterdag meerdere uren in tijds-waarde verschoven. Het zou derhalve niet juist

Palmtag

1875-1955 = 80 Jaar
wereldvermaardheid

Wij exposeren op de

TECHNISCHE MESSE HANNOVER

van 24 April t/m 3 Mei 1955

in

Hal II: stand 408

en

Messehaus - Anbau: stand 701

Wij zijn persoonlijk daar aanwezig om U onze nieuwe artikelen te tonen

ELECTRIC-TIME, Hirsch en Pol,

Kantoor en Toonkamer

N. Z. Voorburgwal 272 — Amsterdam-C.
Telefoon 34607 (2 lijnen)

Speciale Aanbieding
3.000 stuks motoren
f 48,51 nieuw
per stuk netto

1/4 P.K. 220 Volt eenphase zelfaanlopend in voet- en flensuitvoering 200% aanloopkoppel 1500 toeren, fabrikaat Newman. Zeer geschikt voor wasmachines. Maakt gebruik van dit tijdelijk aanbod.

→→→→ Het is een koopje.

BISH
MOTOREN

Barentszstraat 37 - 37A
's- GRAVENHAGE
Tel. 32.04.55 — 32.12.94

TECHNISCH BUREAU „SELLMEYER” AMSTERDAM

Verhuurt - adviseert - levert alle soorten elec. materialen voor toneel, tentoonstelling en feestterreinen.

Illuminaties, sprookjestuinen, feestelijke verlichtingen, oud-Hollandse en Brabantse marktterreinen.

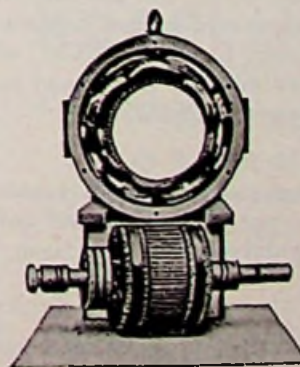
Maken van machinates en mechaniek.

Gespecialiseerd in het lassen van alle lasbare metalen

Fabriek en magazijn:
Amstelveenseweg 751 — Telefoon 718755-718709

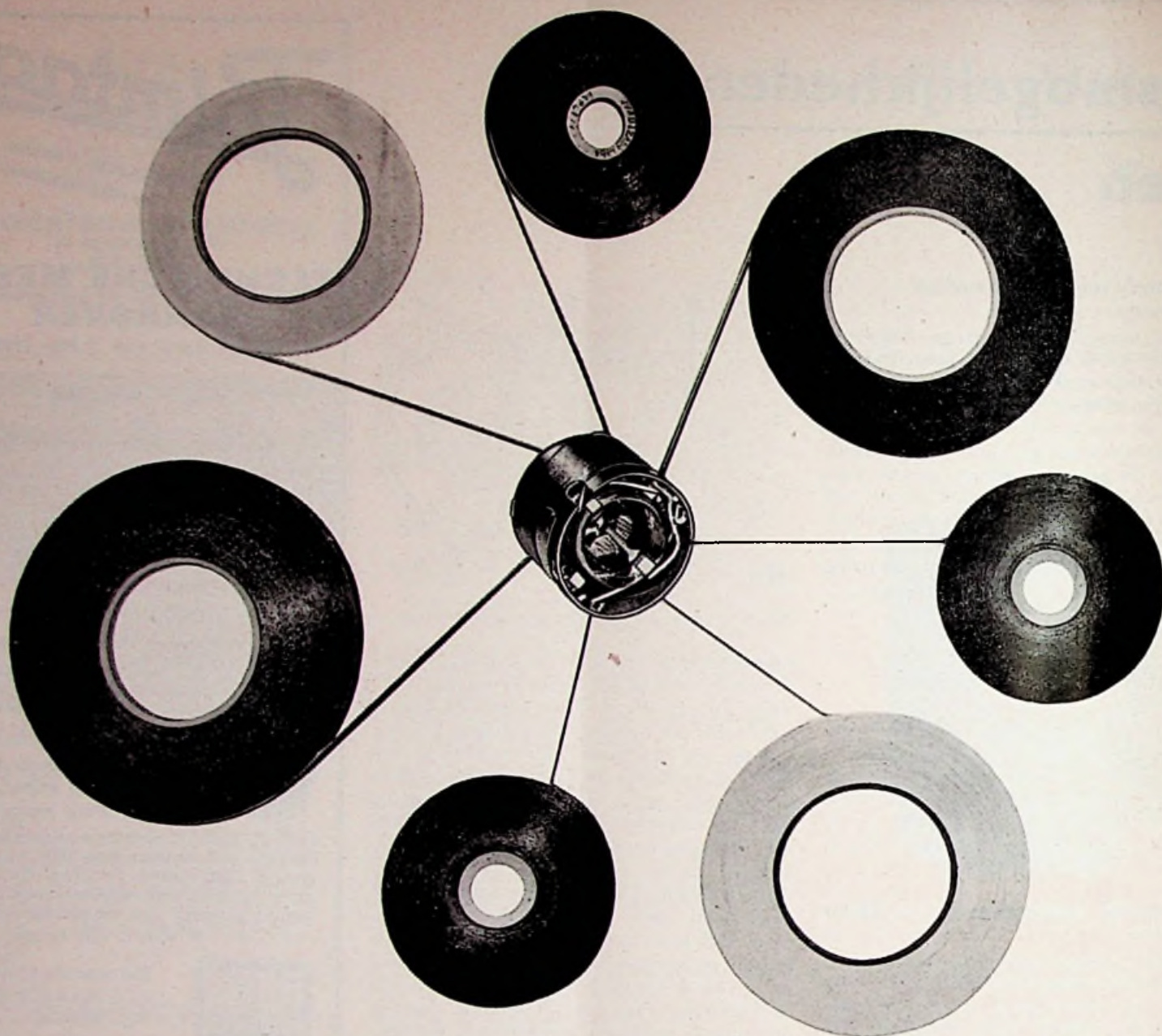
Administratie: Amsteldijk 44 - Telefoon 98181

Postadres en na 6 uur: Stalinlaan 34 - Tel. 723640

Electro-
Technische
Herstelplaats
SJERP &
JONGENEEL

DEN HAAG
Prinsgr. 184
Tel. 335280

7 SOORTEN TAPE IN ÉÉN KLEINE SPOEL!

's Werelds grootste producent van electrical tapes - de 3M - heeft voor U de juiste tape voor elk doel!

Toen de fabrikant van de hierboven afgebeelde spoeltjes bemerkte, dat hij zeven verschillende taken had voor zeven verschillende tapes (Alléén al in dit kleine onderdeel!), dacht hij onmiddellijk aan de grote reeks electrical tapes van het merk "SCOTCH"! En natuurlijk vond hij daarbij, wat hij nodig had!

Wist U, dat "SCOTCH" het merk is, dat 's werelds grootste keuze aan electrical tapes kan bieden? Deze tapes kleven onmiddellijk, zonder enige bevochtiging. U werkt er "schoon" en gemakkelijk mee!

Er zijn er bij, die een basis hebben van PVC, andere van acetaat of geprepareerd papier. Sommige zijn van stof, synthetische vezel of polyester film gemaakt. Er is "SCOTCH" electrical tape, die zo dun is als cigarettenpapier maar er is ook een soort, die zo dik is als carton. De doorslagspanning is dan ruim 25.000 volt.

Vraagt omgaand gratis toezending van brochures, met opgave van het doel, waarvoor U de tapes wilt gebruiken aan: ALTAP AGENTUREN N.V., Bilderdijkstraat 16, Den Haag, Tel.: K.1700-399104.

"SCOTCH" Brand Electrical Tapes worden gefabriceerd door de Minnesota Mining & Manufacturing Company, fabrieken in de U.S.A., Australië, Brazilië, Canada, Engeland, Frankrijk, Duitsland en Mexico

zijn de bijv. voor een winterdag vastgestelde spertijd van 16-19 uur of het voor deze uren bepaalde hoge tarief ook voor een zomerdag aan te houden, als gedurende deze tijd in de zomer gedeeltelijk een overschot aan energie bestaat. De tijdstippen waarop de schakelklok omschakelt, moeten derhalve aan het jaargetijde aangepast worden. De instellingen van het schakelwerk geschieden dikwijls nog maandelijks met de hand. Beter, eenvoudiger en zekerder is het, de verandering van de schakeltijden aan de klok zelf over te laten. Dit geschiedt door de zogenaamde astronomische tijdstelling, waarmee de klokken indien gewenst, voorzien kunnen worden. De instelling van in- en uitschakelruiters geschiedt hierbij door een jaar-krommeschijf, waarvan de vorm is aangepast aan de astronomische kromme voor zonsop- en ondergang en wel automatisch door middel van hefboompijles. De schakelruiters worden hierbij in de loop van een jaar totaal $4\frac{3}{4}$ uur voor- en weer teruggeschakeld.

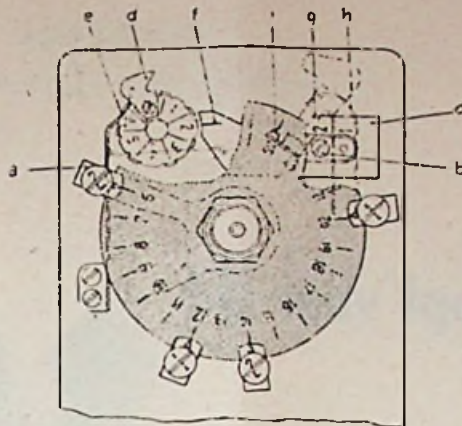
Afb. 4. astronomische tijdschijf

Indien gewenst, kan ook één van de astronomisch bestuurd ruiters door een vaste schakelruiter vervangen worden. In de 24-uurschijf bevindt zich een venster, waaronder een jaar-schijf met maandindeling is aangebracht. Elke deelstreep hierop komt overeen met een tijds-waarde van twee dagen (afb. 4). Voor de verschillende breedtegraden van de aarde, zijn de schakelkrommen overeenkomstig de zonsop- en ondergang verschillend.

Weekschakelinrichting

In die gevallen, waarbij het wordt gewenst gedurende bepaalde dagen van de week en voor de duur van één of meer dagen het schakelprogramma te blokkeren, moet de schakelklok zijn voorzien van een zgn. weekschakelinrichting. Dit kan gewenst zijn wanneer gedurende het weekeinde elektrische energie tegen laag tarief van het betreffende G.E.B. kan worden betrokken, bijv. voor de opwarming van heetwater-apparaten. In een dergelijk geval wenst men de uitschakeling gedurende het weekeinde te blokkeren. Omgekeerd kan het ook het geval zijn, dat bepaalde verbruiksapparaten gedurende het weekeinde buiten bedrijf moeten worden gesteld. In een dergelijk geval wordt de inschakeling gedurende het weekeinde geblokkeerd.

De weekschakelinrichting bestaat hoofdzakelijk uit een in 7 segmenten genummerd verdeelde weekschijf „e” (zie afb. 5); elk van deze segmenten stelt een dag van de week voor. De weekschijf wordt bij iedere omwenteling van de dag-schijf door de schakelarm „a” (voorzien van een rood merkteken) één segment verder gedraaid.

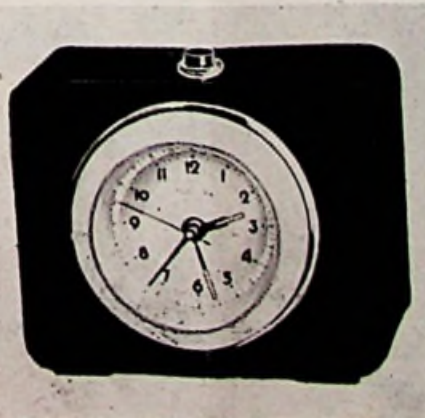
Afb. 5. weekschakelinrichting (voor schakelklokken fabrikaat Landis & Gyr)

segment 1	betekent	maandag,
.. 2	..	dinsdag,
.. 3	..	woensdag,
.. 4	..	donderdag,
.. 5	..	vrijdag,
.. 6	..	zaterdag,
.. 7	..	zondag en is rood gemarkeerd.

Al naar gelang het gewenste blokkeringsprogramma kan één van deze 7 segmenten voorzien worden van een ruiters „d”. Deze ruiters, aangebracht op een bepaald segment van de weekschijf, zorgt er voor, dat op die bepaalde dag de schuif „c” uit isolatiemateriaal naar rechts wordt verschoven. In deze schuif is een stiftschroef „b” aangebracht, welke de contactveren „h” resp. „g” verplaatst en daardoor op de betreffende dag de in- en resp. uitschakelblokkering voor 24 uur bewerkstelligt. Moet de blokkeringstijd over twee of meerdere dagen worden uitgebreid, dan dient men twee of meerdere ruiters „d” in de juiste volgorde op de betreffende segmenten van de weekschijf aan te brengen.

Programma schakelklokken

Bij normale schakelklokken loopt de schakel-schijf binnen 24 uur éénmaal rond. Aangezien meestal hierop maximum 24 schakelruiters gezet kunnen worden, is de kortst mogelijke schakel-tijd 1 uur. Op verschillend gebied is er echter in de laatste tijd behoefte ontstaan aan schakelklokken met korte schakeltijden bijv. voor reclameverlichtingen (kortstondige effecten), roerwerken, verkeerszuilen, vulmachines, pompen, persen, centrifuges, enz. Hiervoor past men schakelklokken toe met schakelschijven welke 1 omwenteling maken in 1-2-3-4-5-15-30 of 60 min. Men kan op deze wijze schakeltijden verkrijgen welke variëren tussen 2,5 seconden en 60 minuten. (slot op pag. 259)

Afb. 6. schakelklok electro-boy

MINKES - DEN HAAG

fabriek van beschermd schakelmateriaal.

Kantoor: Hoefkade 667-671.

Telefoon (K 1700) 391563-395898

Verdeelkasten, walsschakelaars, kabelmoffen, overgangskasten enz. enz. alles in GIETIJZEREN uitvoering.

PLAATSTALEN kasten op aanvraag.

Vraagt vrijblijvend offerte

ZEKERING-HOUDERS

VRAAGT ONZE MEER UITGEBREIDE FOLDER

Schrikdraad

Ook voor seizoen 1955 moet U voor schrikdraadapparaten en alles wat erbij hoort bij de specialisten

Nijboer - BOxum

Arnhem zijn.

KORENMARKT 4 - TEL. 27492 b.g.g. 25422

„Rondo-Reinette”

wasmachine

100 liter kuip

Gebruikersprijs

f. 635,—

Een hoogwaardig product

Imp. Gebr. Timmermans
KESSEL-VENLO

KOOFLIJSTEN

VOOR INDIRECTE VERLICHTING

BUISLAMP-ORNAMENTEN

Nederlandsch Octrooi 50992

uitgebreide folder op

aanvraag

W. C. HÜLSMANN JR

Amsterdam-C. - Brouwersgracht 300

Telefoon 31957

Dit kind verkoopt voor U!

Deze overtuigende blikvanger in de nieuwe grote reclamecampagne van Erres zal sterk de aandacht van de Nederlandse huisvrouw trekken.

Hierin wordt vooral naar voren gebracht,

de **ERRES 3**-voudige stoffiltering

waardoor het fijnste stof niet slechts wordt opgezogen, doch ook wordt vastgehouden!

Dit is voor U een zeer sterk verkoopargument voor de Erres stofzuigers.

Zet daarom NU Uw stofzuiger-verkoop in het teken van ERRES. Dat is de manier om het volle profijt te trekken uit de grootse ERRES reclame-activiteit.

Zeer aantrekkelijke
huurkoopfinanciering.
Overname van risico
en incasso.

ERRES

stofzuigers

van der Hoop fabriek

R. S. STOKVIS & ZONEN N.V.

Electronisch apparaat voor het kopiëren van tekst en afbeeldingen op stencils

Door een firma in Denemarken wordt onder de naam *Electro-Rex*, een electronische duplicator in de handel gebracht. Deze kan alle soorten tekst en afbeeldingen van een origineel langs elektrische weg overbrengen op een electro-stencil. Met dit stencil, dat bestaat uit een plasticsoort die geleidend is gemaakt, kunnen daarna langs de gebruikelijke weg afdrucken worden vervaardigd.

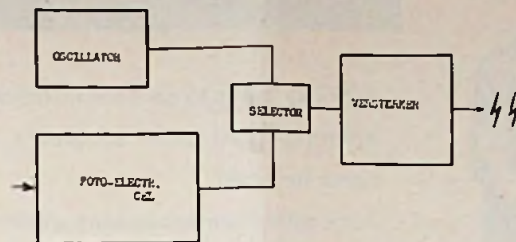

Fig. 1

De werking van de electronische duplicator berust op een foto-electrische aftasting van het origineel. Op het stencil wordt zwart-wit verkregen door electrisch inbranden met behulp van een naald. Op een trommel aan de voorzijde van het toestel worden naast elkaar het origineel en het stencil aangebracht. Achter de trommel zijn enige geleiderails gemonteerd

tief van de foto-electrische cel werpen hun licht op één punt van het origineel. Het teruggekaatste licht valt via het lenzenstelsel op de foto-electrische cel. Een wit gedeelte van het origineel zal meer licht terugkaatsen dan grijze of zwarte gedeeltes. De lighthoeveelheid op de cel varieert dus met de wit-zwart contrasten op het origi-

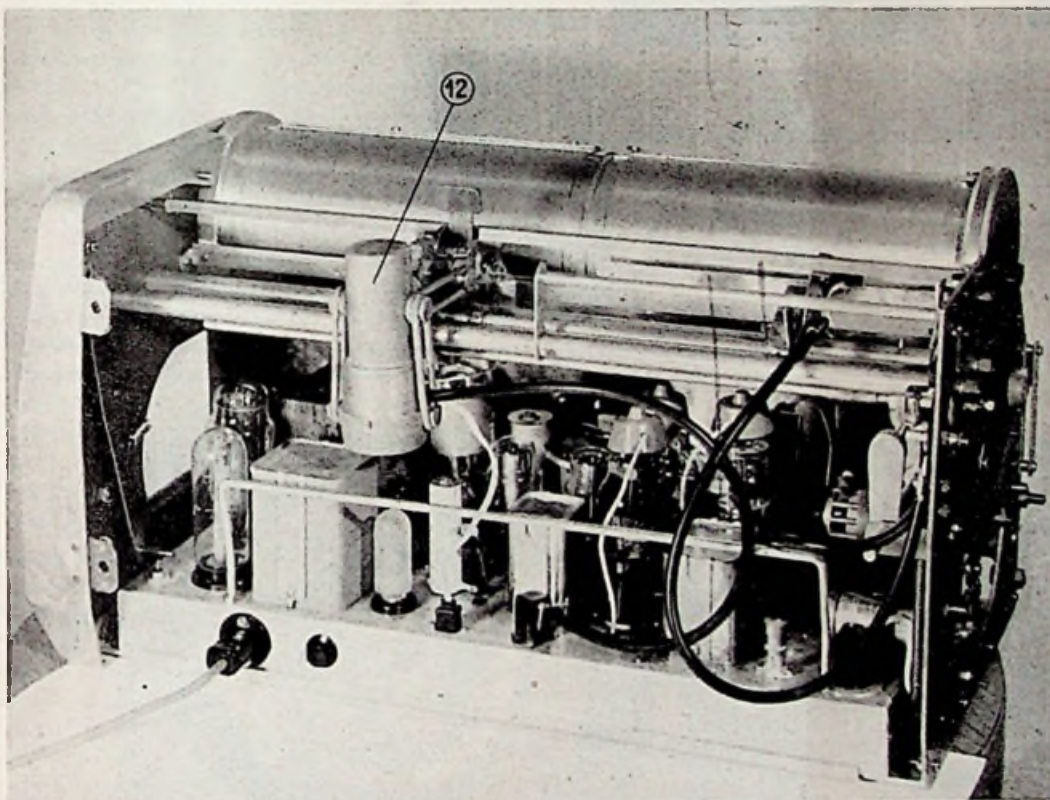

Fig. 2. Achteraanzicht met bevestiging van de tekenstift met het chassis. 12 = fotocel 931 A in fotocel en de elektrische verbindingen van de cel en huis.

waarover de aftastorganen en de tekenstift schuiven.

Twee lampjes ter weerszijden van het objec-

Schakelklokken tevens tijd klok

Een handig klokje is de schakelklok electro-boy (afb. 6) in bruin bakelieten kast met messing rand rondom de frontplaat. In 24 uur zijn 72 instellingen mogelijk voor automatische in- en uitschakeling van verlichtings-, reclame- of huishoudelijke apparaten. De contacten kunnen met maximum 1 000 watt belast worden.

Uit dit artikel moge blijken, dat het de moeite waard is aandacht te besteden aan de verkoop van schakelklokken, daar het afzetgebied zeer groot is.

neel. Door de ronddraaiende beweging wordt het origineel afgerast. Als fotocel is toegepast een zgn. fotomultiplier RCA 931A; dit heeft als voordeel, dat reeds in de fotocel zelf een grote versterking van de optredende fotostromen wordt verkregen.

In het electronisch gedeelte van het apparaat, schetsmatig weergegeven door fig. 1 en in achteraanzicht getoond door fig. 2 wordt de wisselspanning van een oscillator via een selector toegevoerd aan een versterker. De selector werkt zodanig dat, wanneer licht op de cel valt, dus bij terugkaatsing door een lichte plek van het afgetaste origineel, de versterking erg geblokkeerd is.

Op de tekenstift, die op de uitgang van de versterker is aangesloten staat in dit geval geen spanning. Valt er daarentegen geen licht op

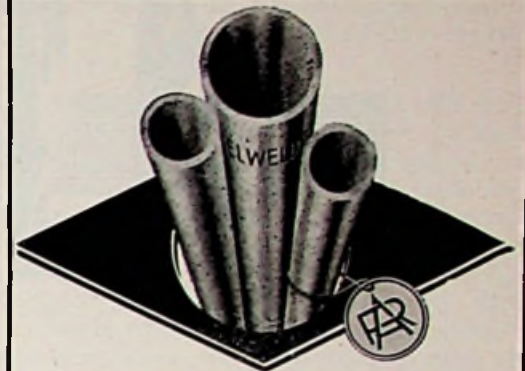
„VONKA” AMSTERDAM-C.

Rapenburg 97
Telefoon 45352-51136

VERHUUR van materialen, lichtfonteinen, schijnwerpers (ook met natrium- en kwiklampen), motoren enz.

VOOR

**ILLUMINATIE - TONEEL
VERLICHTING-KRACHT**

N.V. RIJNSTAAL v/h J. W. Oonk & Co., Arnhem
TELEFOON K 8300 24941/45

Voor de a.s. feesten:

„DRAKA” rubberaderdraad
2½ qmm K (z.g. prikdraad).

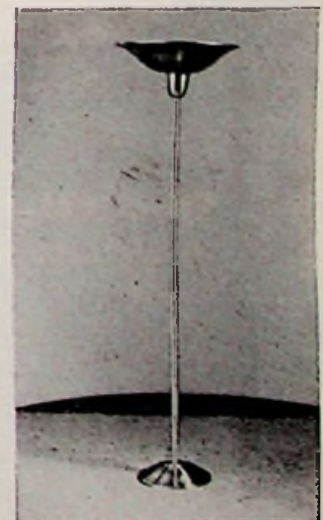
Volop uit voorraad leverbaar.

Natuurlijk bij de

„TECHNISCHE” N.V.

de Const. Rebecquestr. 96-102, 's-Gravenhage
Telefoon: K 1700-321668

**Fa. W. van Doorn & Zonen
Culemborg**

**Bruto-prijs f. 63.50
Matnikkel of Matkoper
Vraagt Uw grossier!**

economisch werken

door
doeltreffende
constructie

Jaarlijks bezoeken vele installateurs onze fabriek. De jarenlange ervaring van onze afnemers en onze technische staf gaan hand in hand.

Door deze samenwerking verkregen onze apparaten hun grote praktische bruikbaarheid en kunnen zij snel en gemakkelijk worden verwerkt.

DIT SPAART TIJD EN GELD!

GARDY

Société Belge Gardy
Dieweg Uccle - Calevoet - Brussel
Voor Nederland Ramstraat 23
Utrecht

GARDY symbool van samenwerking tussen constructeurs

en installateurs

Jung

Wandcontactdozen

met en zonder Randoarde,
Opbouw,
Inbouw en Waterdicht,
met K E M A - K E U R

ALBRECHT JUNG

ELEKTROTECHNISCHE FABRIK · SCHALKSMÜHLE i. WESTF.

Bezoekt s.v.p. JUNG's expositie in BOUWCENTRUM te Rotterdam, Stands 252 - I t/m 4

Financiering van klein en middelgroot bedrijf

Organisatieproblemen en personeelsbeleid in de groeiende onderneming

Het kort geleden opgerichte Comité Ontwikkeling Middelgrote en Kleine ondernemingen, „Comeko”, is thans bezig op te wekken tot deelneming aan de actie tot opvoering van de productiviteit. In dit artikel wordt beschreven met welke problemen de „Comeko” zich zal bezighouden en op welke wijze zij haar doel denkt te verwezenlijken.

De actie tot productiviteitsverhoging gaat in ons land uit van de C.O.P., in samenwerking met het Nederlands Instituut voor Efficiency, dat zich al sedert langere tijd op het terrein van de bevordering ener doelmatige productie heeft bewogen. Het C.O.P. daarentegen is een jongere organisatie, die na de oorlog is geschapen om met behulp van gelden uit de tegenwaarde-rekening van de Marshallhulp propaganda te voeren voor een verhoging van de productiviteit.

De eerste fase van de activiteit dezer organisaties is thans afgesloten. De gedachte, dat een opvoering van die productiviteit voor het bedrijfsleven en voor het Nederlandse volk in zijn geheel van het allergrootste gewicht is, is nu wel gemeengoed geworden. De bedrijven hebben zich, geleid door dit inzicht, bedrijfstaksgewijze gegroepeerd en houden zich thans bezig met de verhoging der productiviteit binnen de eigen branche door onderling overleg en uitwisseling van ideeën. Er zijn productiviteitscentra gevormd in bijv. de lederindustrie, de confectie-industrie, de metaalindustrie en de graphische industrie. In deze centra komt men tot een uitwisseling van gegevens, aan de hand waarvan men kan constateren, in hoeverre men bij zijn vakgenoten achterloopt, dan wel met zijn tijd meegaat. En dat is dan de tweede fase van de slag om onze industriële productiviteit.

De derde fase richt zich niet meer verticaal tot de leden van een branche of bedrijfstak, maar streeft naar een regionale propaganda ter bevordering van de productiviteit en dan niet verticaal, maar horizontaal over allerlei bedrijfstakken, die in een gewest aanwezig zijn. Men is met deze derde fase ongeveer twee jaar geleden begonnen door het houden van nijverheidsdagen in verschillende delen van het land, in het bijzonder voor de kleine en middelgrote bedrijven, die tot dusver nauwelijks waren bereikt.

De concrete problemen

Bij deze kleinere bedrijven liggen de pro-

blemen principieel anders dan bij de grote bedrijven. Een van de voornaamste vraagstukken is kort samen te vatten in de vraag: „Waar blijft de tijd van de directeur?” Hoe deelt de directeur zijn tijd in en in hoeverre durft hij zijn taak te delegeren aan anderen; dat is het probleem, want de leiders van de kleine en middelgrote bedrijven zitten doorgaans tot over hun oren in het werk, maar misschien zou het verstandiger en voor het bedrijf voordeliger zijn, wanneer zij wat minder hard werkten en de tijd namen om zich wat meer bezig te houden met de algemene lijn. Een klein bedrijf is nog wel te overzien. Daar is het toezicht eenvoudiger, maar in het groeiende bedrijf met circa vijftig man personeel, wordt de taak van de leider al veel gecompliceerder. Hij moet daar systemen invoeren, de administratie vereenvoudigen, periodieke resultaten berekenen en allengs zijn boekhouding mechaniseren, met allerlei financierings- en investeringsproblemen van dien. Is dit stadium eenmaal doorstaan, dan loopt de zaak wel, maar de overgang is moeilijk, omdat op een bepaald moment de beslissing moet worden genomen om tot bepaalde nieuwigheden over te gaan.

Het personeelsbeleid is daar een uitvloeisel van. Men moet beslissen of het bedrijf er aan toe is om duurere krachten te assumeren, waaraan een deel van de verantwoordelijkheid kan worden gedelegeerd. Is het bedrijf in staat een of meer „zwaardere” krachten te dragen, ja of nee – daar gaat het om. Het aantrekken van leidende krachten is voor een groot deel een financieringskwestie, evenals de invoering van boekhoudmachines en andere productiemiddelen. Alle afzonderlijke maatregelen, die voortvloeien uit de groeiende omvang van het bedrijf, monden tenslotte in het probleem der financiering uit, behalve een: het interne personeelsbeleid.

De taak van de leider

Over dit interne personeelsbeleid gaat een

aardige anecdote, verstaanbaar voor ieder, die weet, dat het Engelse woord bottle-neck tegelijk „hals van een fles” en „moeilijkheid in het bedrijf” betekent.

De directeur van een Engels bedrijf, aldus deze anecdote, was altijd gewend geweest zijn zaak autoritair te leiden. Lange tijd ging het goed, tot er tenslotte moeilijkheden rezen en nadat hij enige tijd met de tanden op elkaar had doorgevochten, zag hij zich genoodzaakt een conferentie te beleggen met zijn naaste medewerkers. „En mijne heren,” zo vroeg hij, „vertelt u mij eens, waar zitten de bottle-necks?” De heren waren niet gewoon hun mening te zeggen en deden er het zwijgen toe, tot een jong broekje, nog maar kort in het bedrijf, hem gevat van antwoord diende: „Van zaken heb ik niet zoveel verstand, mijnheer de directeur, maar van flessen weet ik wel wat af. De bottle-necks zitten doorgaans bovenaan!” Deze aardige woordspeling zet in een fel licht, dat het probleem dikwijls in de topfiguren schuilt en dat een innige samenwerking tussen leiding en personeel gewenst is.

Het zijn dus deze dingen, waarop de topfiguren in een bedrijf zich moeten bezinnen: a. de aantrekking van verantwoordelijke krachten waaraan een deel van de leidinggevende taak kan worden gedelegeerd; b. de invoering van nieuwe productiemiddelen en administratiesystemen, zoals een mechanische boekhouding, passend bij een bedrijf op de grens tussen klein en groot, en c. de financiering van de kosten welke a en b met zich brengen; de vraag in hoeverre het bedrijf in staat is de hogere lasten te dragen.

De ervaring heeft geleerd, dat de kleine en middelgrote bedrijven in de actie tot opvoering der productiviteit niet worden meegesleurd; zij worden maar al te vaak door de op dit gebied gevoerde propaganda nauwelijks beroerd, omdat ze of niet bij een bedrijfsorganisatie zijn aangesloten of wel maar in geringe mate aan het organisatieleven deelnemen. Op dit gebied nu

de cel dan voert de selector de wisselspanning van de oscillator naar de ingang van de versterker en krijgt de tekenstift zijn spanning zodat een zwarte inbranding op het stencil hiervan het gevolg is.

Het vermogen dat dit apparaat uit het net opneemt is 200 watt. Voor een goede stabilisatie van de voedingsspanningen ten behoeve van de versterker en voor de projectielampen is zorggedragen.

Bedieningsorganen

Op het frontpaneel zitten de volgende knoppen:

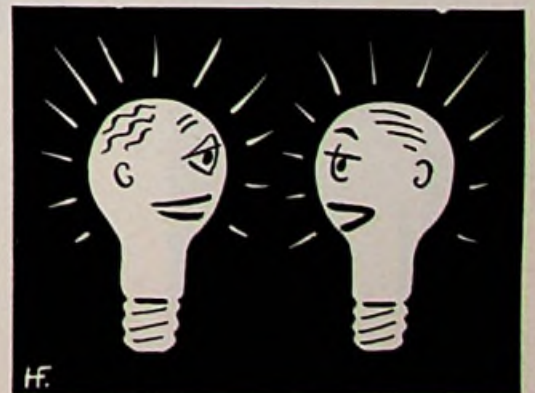
1. Voor instelling van de lijnen-dichtheid;

door de snelheid te regelen waarmede aftaster en tekenstift zich zijdelings verplaatsen kan men bepalen hoeveel lijnen er op één cm robreedte komen.

2. Voor het instellen van de spanning waarmede de naald inbrandt; de spanning is af te lezen op een voltmeter.

3. Voor het instellen van de gevoeligheid van de fotocel welke afhankelijk is van de aard van het origineel.

4. Voor het regelen van de lichtsterkte van de projectielampen.

„Waar blijft de tijd van de directeur?”

verlicht

de Wereld!

Ook de wereld van hen die arbeiden bij Wilton Fijenoord in Schiedam.

Installateurs werkten ook hier nauw samen met het VIR Lichtprojecten Bureau.

Dat doen trouwens alle installateurs die reeds ervaring hebben met onze Service!

OUDEDIJK 149 - ROTTERDAM
TELEFOON 113140

Wij geven kosteloze lichttechnische voorlichting. Uw aanvragen voor verlichtingsprojecten worden snel door ons behandeld.

Alle **VIR** producten worden door ons uit voorraad geleverd.

„GLASBEEK-45”

De nieuwe, dubbelwandige wasmachine, met gemoffelde buitenkuip

Prijs, exclusief wringer f 215.—

Meerprijs voor tijdschakelaar f 20.—

„GLASBEEK” de Nederlandse wasmachine met de beste motor!
(Ook leverbaar met omschakelbare motor).

Zeer interessante kortingsregeling!

N.V. Apparaten- en Machinefabriek H. Glasbeek Jr.

Noordkade 4a — WADDINXVEEN — Telefoon 389 (K 1828)

is sedert kort een Comité Ontwikkeling Middelgrote en Kleinere Ondernemingen, kortweg de „Comeko" genaamd, bezig om tot deelneming aan de actie tot opvoering van de productiviteit op te wekken. Men kent deze reeds in verschillende Nederlandse provincies in de vorm van provinciale contactcommissies, o.a. in Gelderland, Overijssel, Drente, Groningen, Zeeland, Utrecht en Limburg. In zekere zin zijn dit regionale productiviteitscentra. Evenals in de Zuidhollandse Comeko werken in deze organisaties C.O.P., Instituut voor Efficiency, Kamer van Koophandel, Maatschappij van Nijverheid en Handel en de Vakorganisaties mee.

Voor wat de werkwijze betreft kunnen wij misschien het best verwijzen naar de Nijverheidsdagen, die verleden jaar in Rotterdam en Dordrecht zijn gehouden en een bijeenkomst, die thans voor het gebied van de Beneden Maas wordt georganiseerd in Vlaardingen. Dit zijn eigenlijk „oriënteringsdagen", waarbij samenwerking tussen de ondernemers en onderlinge uitwisseling van ervaringen aan de orde worden gesteld met behulp van een inleiding over een concreet probleem, soms ook met behulp van een forum. Behalve de boven reeds genoemde problemen, die stof in overvloed geven, zijn er vragen, zoals het tekort aan arbeiders en de positie, die het kleine en middelgrote bedrijf in ons land, in Europa en in de wereld innemen. Volgens een globale schatting zijn in de middelgrote bedrijven in Nederland 45% van alle Nederlandse arbeiders werkzaam. De sociale en economische betekenis van het middelgrote en het kleine bedrijf is hiermede duidelijk getekend. Nog een belangrijk probleem is de felle concurrentiestrijd in prijs en in levertijd, die op de buitenlandse markt voor 60% onzer industriële productie moet worden gevoerd. Zoals bekend gaat het daarbij om een nationaal inkomen ten bedrage van 5 miljard gulden. Ondanks de huidige gunstige conjunctuur is het absoluut

noodzakelijk om alles te doen teneinde de productiviteit en de efficiency in het Nederlandse bedrijf op te voeren en alle aandacht te schenken aan een rationele bedrijfsorganisatie. De kleine en middelgrote bedrijven die uiteraard de grootste reserve aan productiemogelijkheden bezitten, gunnen zich tot dusver daartoe weinig tijd. De leiders dezer bedrijven hebben niet die grote staf van mensen, die nodig is voor de bestudering dezer problemen. Zij zijn zelf te zwaar belast met de problemen van elke dag, zodat zij er niet toe komen eens rustig de algemene gang van zaken te overdenken.

Wat de Comeko beoogt

De Comeko ziet haar taak niet in het bijstaan van dergelijke bedrijven met raad of daad, maar in het organiseren van een inniger samenwerking in een discussiegroep of een werkgemeenschap. Iets dergelijks is ook tot stand gekomen na de Nijverheidsdagen in Rotterdam en Dordrecht. In Rotterdam zijn er drie gevormd, elk van een man of tien à vijftien; deze groepen bespreken de interne bedrijfsvoering, de commerciële politiek, de administratieve aspecten van een bedrijf en de financiering. Iets soortgelijks wil men in Dordrecht en Vlaardingen onder het motto: „Twee weten meer dan één". Meer in het bijzonder heeft men daarbij het oog gericht op de financiering van het bedrijf, omdat men in de genoemde bedrijfstypen vaak om technische redenen tot uitbreiding overgaat, zonder daarbij te letten op de consequenties in financieel opzicht. Gaat men bijv. ter verhoging van de productie over tot de aanschaffing van een nieuwe machine, dan let men daarbij niet steeds op de eisen, die zulk een machine stelt aan bezetting, voorraadvoering en beschikbare middelen. Credietaanvragen bij Herstelbank of Middenstandsbank zijn dikwijls zeer onvolgende gedocumenteerd.

G. D. L. M.

Lichtende etalage plastic

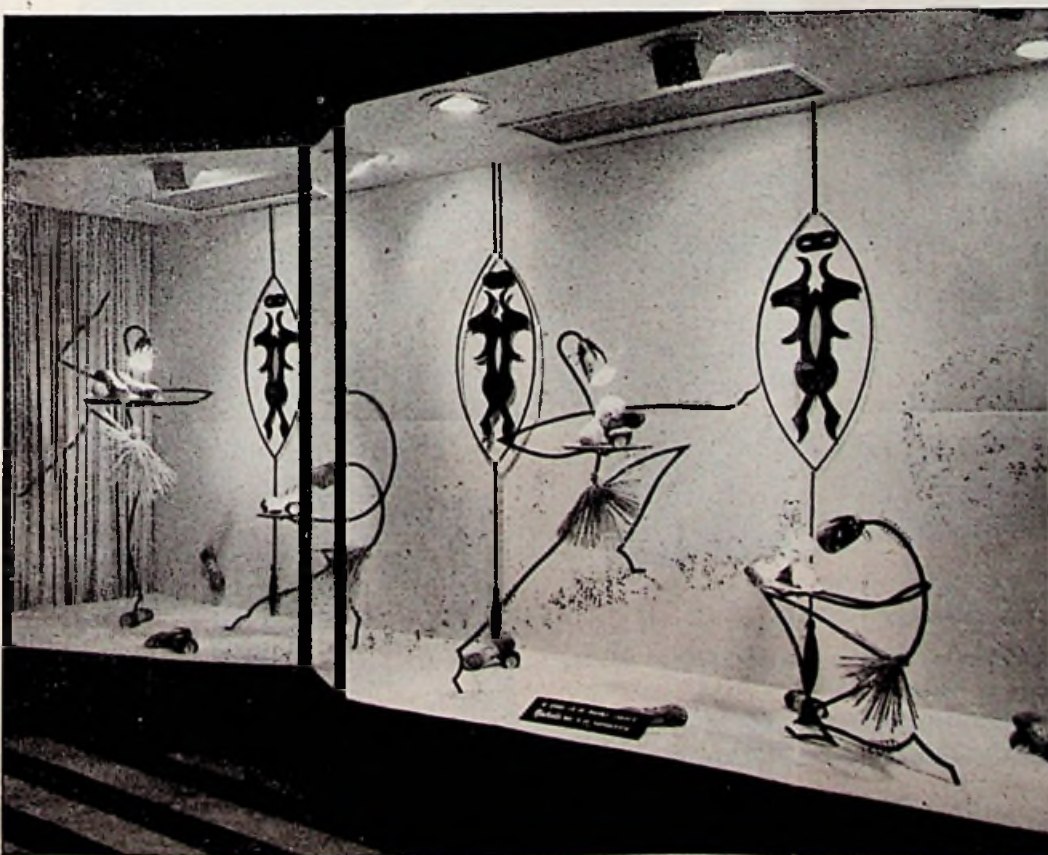
Het etaleren van artikelen geeft veelal moeilijkheden als deze artikelen niet uit zich zelf sierlijk zijn. Sigarenkistjes of steenkool lenen zich niet erg voor het smakelijk etaleren. Gemakkelijker gaat het met dameshoedjes of modeartikelen. Deze etaleren zich zelf. Een moeilijk artikel lijkt ons knotten wol, als deze wol tenminste het enige artikel is dat geëtaleerd moet worden. Toch is er in Amsterdam op dit gebied een goed voorbeeld. Deze zaak heeft drie grote etalages aan één der drukste straten van Amsterdam en het is altijd een genoegen om te zien, wat de etaleur maakt van het moeilijke artikel knottenwol en niets anders dan knotten wol. Nu eens dwarrelen de knotten door de etalage, dan weer liggen enkele knotten juist op die plaatsen welke de spanning in de etalage brengen en de aandacht volkomen vestigen op dit „kleine" artikel, zonder dat deze knotten „zwemmen" in de ruimte.

De etaleur, de heer Wing, heeft in de etalage welke onlangs te bewonderen was, zichzelf overtroffen. Alleen enkele electrapijpen, een pottenkijker en een flessen-strohuls geven die geweldige spanning, die prachtige expressie, die speelse soepelheid, welke de aandacht volkomen gevangen houden en de climax leggen op de enkele wolknotten welke de dansende figuren tonen. Dat er zoveel spanning zit in een gebogen electrapijp dat één figuur een gehele etalage kan vullen bewijst de gevoeligheid voor lijnen en vormen van de heer Wing.

De „gelaatsuitdrukking" van een pottenkijker, in de juiste stand en houding, geven aan het geheel een zo soepele en speelse lijn, dat de illusie, een levende danseres te zien, volkomen wordt bereikt. Zie eens hoe de tenen en de voet de volkomen goede stand hebben om de danseres de gelegenheid te geven haar „lichtende aanbidding" te richten op de paar simpele knotten wol.

Het is voor de electriciën eenvoudig om de etalagehandel opdracht te geven om chromm standaards te leveren om een strijkbout of een broodrooster te kunnen etaleren. Maar zou het niet mogelijk zijn, dat de electriciën tracht ook met pijp (polyvolt of staalpijp) etalagestandaards te maken, welke het geëtaleerde artikel expressievol tonen? Dat men de gaafheid bereikt die de Heer Wing bereikt heeft is niet aan te nemen, doch ook de poging moet geprezen worden!

Hoof

De foto toont, wat op het gebied van etaleren met eenvoudige mindelen kan worden bereikt. Dit voorbeeld van etaleren was enige tijd geleden te bezichtigen in Amsterdam.

CARLTON HOTEL
AMSTERDAM

NIKO doet 't goed!

Een bekend punt
Een bekend gebouw
en....
bekend schakelmateriaal

WAT NIKO FABRICERT IS GOED GECONSTRUEERD!

natuurlijk met

E.M.

(U.K.W.)

VERHOOGT UW RADIOGENOT

Vraagt Pope's Hoogfrequentkabels!

Vertegenwoordiger voor Nederland:

TECHNISCHE HANDELSONDERNEMING „ROMAL”
UTRECHT: Plompetorengracht 12. Telefoon: 18041.

ROTTERDAM: Industriegebouw, Goudse Singel, Telefoon 23032.
AMSTERDAM: Reestraat 9, Telefoon 30210.

N.V. POPE'S DRAAD-EN LAMPENFABRIEKEN - VENLO

Hoe stellen wij het verlies of de winst per artikel vast?

door A. H. Geertman en J. F. ten Hacken

In de voorgaande artikelen werd uitgegaan van de totale kosten, omzetten en brutowinsten voor een detailhandelszaak. Thans zullen wij wat dieper op de problemen ingaan en nagaan wat per artikelgroep verdiend wordt. Wij veronderstellen, dat in het tot nu toe steeds gebruikte voorbeeld de volgende cijfers gelden:

verschil is ontstaan, doordat in de eerste opvatting de vaste kosten zijn uitgesmeerd over alle artikelen. In de tweede opvatting worden de vaste kosten apart gehouden en uit de opbrengst van het gehele assortiment wordt een pot gevormd, waaruit deze vaste kosten in hun geheel gedekt worden. Men kan immers niet zeggen

artikelgroep	omzet		brutowinst	
	f	%	f	
installatie + materiaal ¹⁾	20 000	34	6 800	
gloeilampen + T.L.	12 500	24	3 000	
stofzuigers + boenmach.	7 000	30	2 100	
electr. apparaten ²⁾	3 500	26	910	
scheerapparaten	3 500	28	980	
medische apparaten ³⁾	1 700	20	340	
wasmachines	6 000	25	1 500	
ornamenten	5 000	34	1 700	
radio, gramfoon, televisie e.d.	21 500	32	6 880	
	80 700	30	24 210	

¹⁾ Hieronder worden verstaan de verrichte installaties en het daarvoor benodigde installatiemateriaal en -loon.

²⁾ strijkijzers, broodroosters, thee-lichtjes e.d.

³⁾ Infraroodstralers, hoogtezon-apparaten, verwarmingskussens e.d.

De brutowinstpercentages zijn alleen bij wijze van voorbeeld gegeven. Om de cijfers beter te doen spreken is een grotere spreiding aangenomen, dan in werkelijkheid meestal het geval zal zijn. De kosten bedroegen, zoals wij in het voorgaande zagen, in totaal (vast + variabel) f 14 670, dit is $\pm 18\%$ van de omzet. Bij het bepalen van de gemaakte winst per artikel gaat men vaak uit van de gedachte, dat elk verkocht artikel een evenredig deel van de kosten moet dragen. In ons geval zou dit betekenen, dat op elk artikel 18% kosten drukt. Dan zou echter op de medische apparaten netto slechts 2% verdiend worden ($20\% - 18\%$), terwijl op ornamenten liefst 16% winst zou zijn. Zo geredeneerd kan men beter geen medische apparaten verkopen.

Deze opvatting is echter niet geheel juist. Immers, indien wij dit doen en dus geen medische apparaten verkopen, dan vervalt de gehele brutowinst van deze groep. Van de kosten vervallen alleen de variabele kosten. De vaste kosten (lonen, huur etc.) ondervinden geen invloed hiervan. Bij niet-verkopen van de medische apparaten vervalt dus:

brutowinst 20% van f 1 700 = f 340
variabele kosten $3,75\%$ van f 1 700 = „ 60
per saldo vervalt f 280

Volgens de eerste opvatting leveren de medische apparaten een netto-overschot van 2% van f 1 700 = f 34. Volgens de tweede (de juiste) opvatting leveren zij een bijdrage van f 280 in de dekking der vaste kosten en privé-uitgaven. Het

welk gedeelte van de huren of lonen moet worden toegerekend aan de verkoop van radio-apparaten.

Als wij de tweede opvatting uitwerken voor het gehele assortiment ontstaat de volgende tabel:

artikelgroep	omzet		brutowinst		var. kosten		bijdrage tot vaste uitgaven	
	f	% omz.	f	% omz.	f	% omz.	f	
installatie + materiaal	20 000	34 ¹⁾	6 800	3,75	750	30,25	6 050	
gloeilampen + TL	12 500	24	3 000	3,75	470	20,25	2 530	
stofzuiger + boenmachine	7 000	30	2 100	3,75	260	26,25	1 840	
electrische apparaten	3 500	26	910	3,75	130	22,25	780	
scheerapparaten	3 500	28	980	3,75	130	24,25	850	
medische apparaten	1 700	20	340	3,75	60	16,25	280	
wasmachines	6 000	25	1 500	3,75	230	21,25	1 270	
ornamenten	5 000	34	1 700	3,75	190	30,25	1 510	
radio etc.	21 500	32	6 880	3,75	810	28,25	6 070	
totaal	80 700	30	24 210	3,75	3 030	26,25	21 180	
					af: vaste kosten	11 640		
					privé-uitgaven	18 400	20 040	
					netto-overschot		1 140	

¹⁾ De brutowinst is hier als volgt samengesteld:

omzet f 20 000
ingekocht materiaal f 8 200
direct loon + soc. lasten „ 5 000 „ 13 200

Brutowinst f 6 800 (34% v. d. omzet).

Bedrijfseconomie en de Electrotechnische branche IV

In de laatste kolom van deze tabel vinden wij de bijdragen die de verschillende artikelen leveren in de vaste kosten en privé-uitgaven. Deze bijdrage bestaat bijv. voor gloeilampen uit:

omzet	100%	f 12 500
inkoopwaarde	76%	„ 9 500
brutowinst	24%	f 3 000

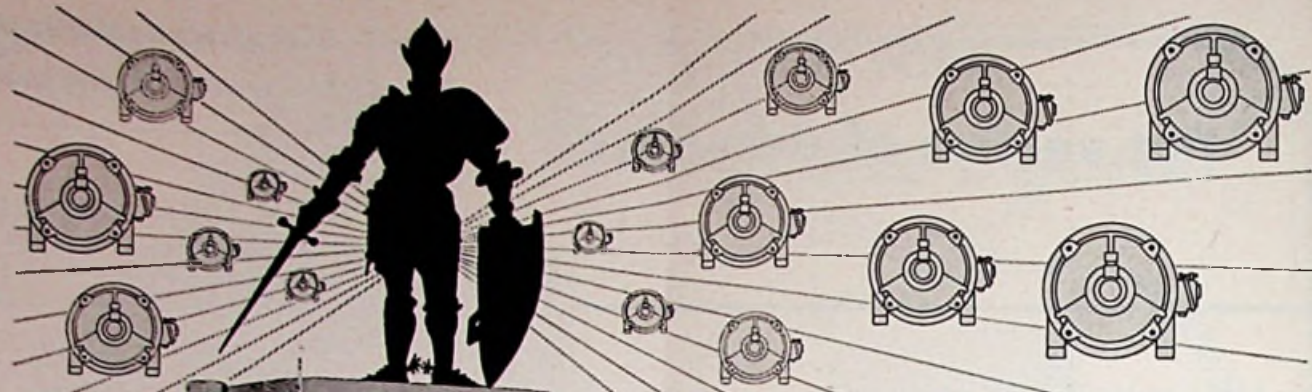
variabele kosten (o.a. omzetbelasting)	3,75%	„ 470
netto-bijdrage	20,25%	f 2 530

Uit het totaal van deze netto-bijdragen ad f 21 180 moeten de vaste lasten ad f 20 040 betaald worden. Wij zien, dat achtereenvolgens de volgende procentuele bijdragen worden geleverd:

installatie + materiaal	30,25%
ornamenten	30,25%
radio etc.	28,25%
stofzuigers + boenmachines	26,25%
scheerapparaten	24,25%
electrische apparaten	22,25%
wasmachines	21,25%
gloeilampen + T.L.	20,25%
medische apparaten	16,25%

Het blijkt, dat het ene artikel veel beter is dan het andere, althans wat het percentage bijdrage betreft. Dit is echter niet de enige maatstaf voor het belang van een artikel, ook de omzetsnelheid speelt hierbij een grote rol. Voor het ogenblik zullen wij hierop niet nader ingaan, wij bewaren dit voor ons volgend artikel.

Van het verloop der bijdragen per artikel kan ook een grafiek getekend worden, die een goed inzicht geeft in de samenstelling van het assortiment. Wij gaan hierbij uit van de gedachte, dat als er niets verkocht wordt, er een tekort zal zijn van f 20 040 (vaste kosten-privé). Beginnen wij

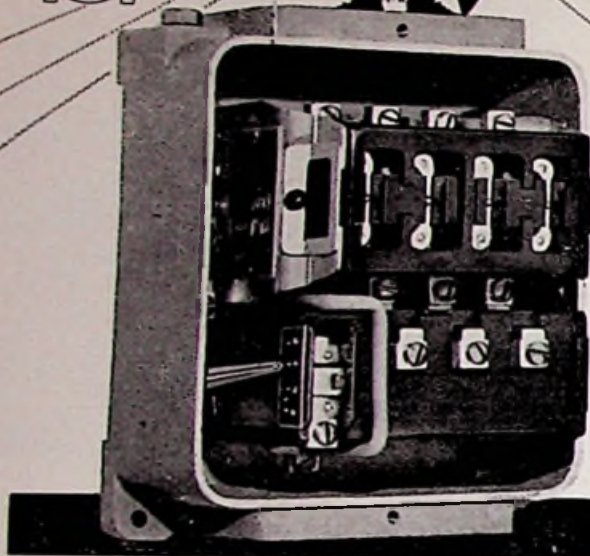

Uw motoren nog beter beveiligd!

...door onze nieuwe MST-10 schakelaar.
Dit is de bekende MS-10 gecombineerd met
verwisselbaar thermisch maximum relais.
De MST-10 is gemakkelijk instelbaar
tussen 1-1,6 voudige stroomwaarde (zie de
instelwijzer in de foto).

Bediening op afstand, met drukknoppen
direct bij de hand, of in automatisch wer-
kende installaties.

MST-10 is een ideale schakelaar voor in- en
uitschakeling van motoren tot 4 pk 380/500 V.

VAN WIJK & VISSER
GELDERMALSEN

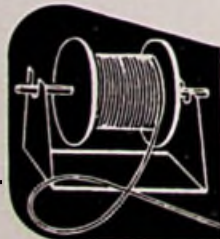

Bauduin

**Draad
en
Kabel**

uit ruime voorraad leverbaar
tegen concurrerende prijzen.
Door onze 30 jarige ervaring
als Importeurs
van de belangrijkste Belgische-
en Duitse fabrieken
staan wij voor elke levering garant,
mede door de keuring
van het K.E.M.A.

'N.V. Handelmaatschappij

ELECTRO METAAL
O. v. Rijn

Piet Heinstraat 102 - Telefoon 334366 - DEN HAAG

1e Kwaliteit x Korting = Hoge Winst
Kwaliteits en winstproducten zijn

SUNBEAM WASMACHINES en WRINGERS

Geen Plasticverf, doch
dubbel geëmailleerd

Sunbeam 45 Ltr f 198,-

Sunbeam Super 62 Ltr f 219,-

Voltage: 220 of 127 of
127 met condensator
1/4 P.K.

Sunbeam wringer
28 cm breed f 51,-

Sunbeam wringer
36 cm breed f 60,-

Tijdschakelaars extra f 20,-

Bij Sunbeam machines draait alles op kogellagers.
Geen onderhoud = Geen nalopen.

ZEISTER MACHINEFABRIEK

Laan van Cattenbroeck 36, Zeist. Telef. 3089

nu met de beste afdeling, dan zou dit zijn het installatiebedrijf. Bij een omzet van f 20 000 is het tekort dan teruggebracht tot 20 040 - 6 050 = f 13 990. Een groot deel van de vaste lasten is hier gedekt. Op deze wijze voortgaande met de andere artikelen verkrijgen wij de volgende staffeling: →

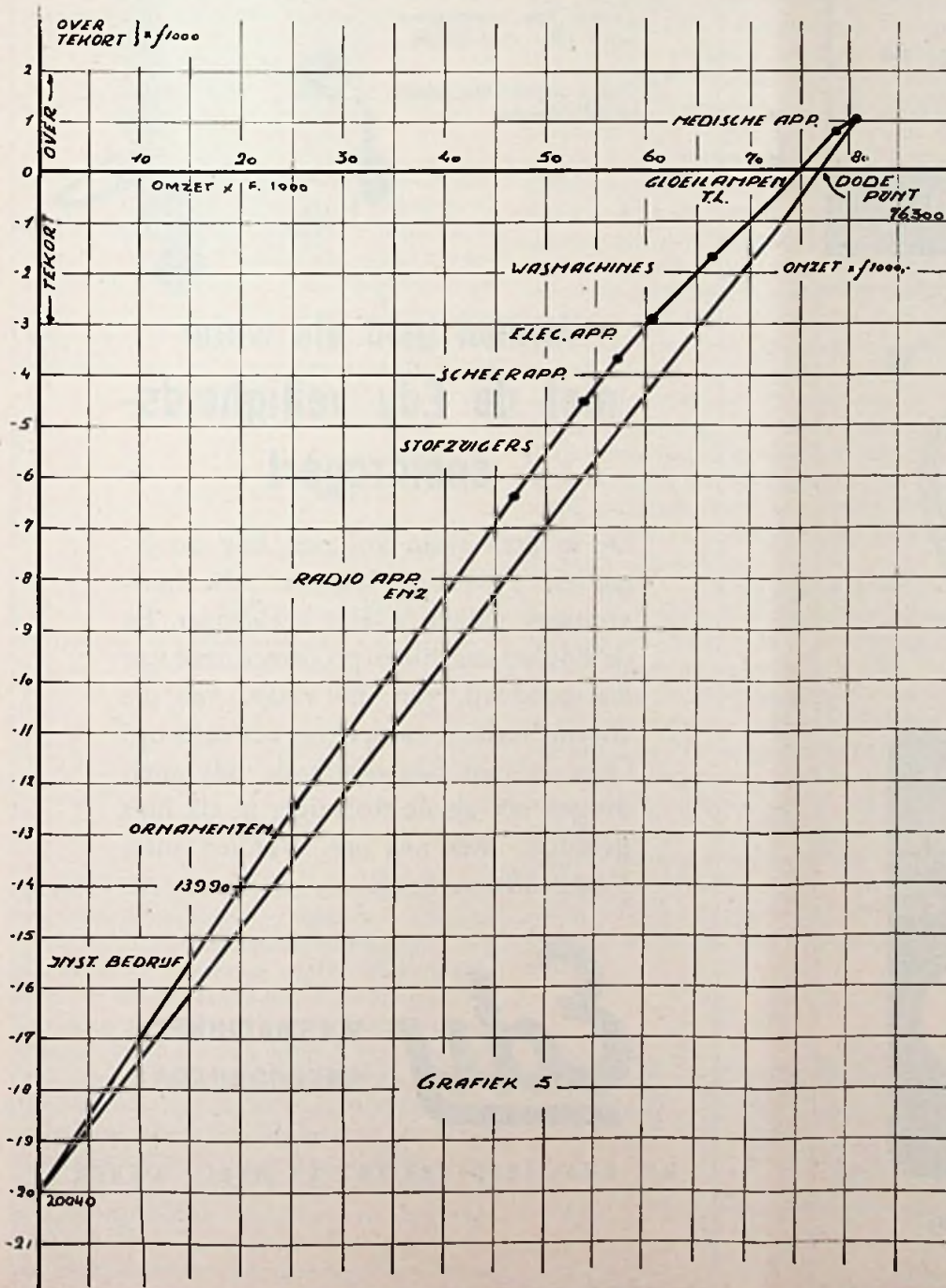
In onderstaande grafiek zijn de gegevens uit deze tabel in beeld gebracht. Op de horizontale as zijn de omzetten afgezet, op de verticale de overschotten en tekorten. Zo is bij een omzet van 0 een tekort te constateren van f 20 040, bij een omzet van f 20 000 (installatiebedrijf) is dit gereduceerd tot f 13 990.

Duidelijk blijkt uit deze grafiek, dat de artikelen met een laag brutowinstpercentage niet zonder meer uit het assortiment verwijderd kunnen worden. Indien geen gloeilampen en medische apparaten verkocht werden, zou het overschot van f 1 140 omslaan in een tekort van f 1 670. Het zijn alle artikelen gezamenlijk, die de winst brengen. Wij zouden dit kunnen vergelijken met een ijsberg, die voor 9/10 deel onder water en maar voor 1/10 boven water ligt. Het doet er niet toe welk gedeelte onder water ligt, steeds blijft 1/10 boven. De vergelijking gaat in

	omzet	tekort — over +	tekort of over
	0	—	20 040
installatie + materiaal	20 000	+	6 050
	20 000	—	13 990
ornamenten	5 000	+	1 510
	25 000	—	12 480
radio etc.	21 500	+	6 070
	46 500	—	6 410
stofzuigers + boenmachines	7 000	+	1 840
	53 500	—	4 570
scheerapparaten	3 500	+	850
	57 000	—	3 720
electr. apparaten	3 500	+	780
	60 500	—	2 940
wasmachines	6 000	+	1 270
	66 500	—	1 670
gloeilampen + TL	12 500	+	2 530
	79 000	+	860
medische apparaten	1 700	+	280
	80 700	+	1 140

zoverre mank, dat bij ons het gevaar bestaat, dat wij voor 10/10 onder water komen, d.w.z., dat onze vaste lasten zo hoog of de omzetten zo laag zijn, dat er financiële tekorten komen.

In ons laatste artikel in deze serie zullen wij deze beschouwing aanvullen met een bespreking van de invloed van de omzetsnelheid op het belang van de verschillende artikelen.

School- en vakopleiding van de ondernemers in ambacht en detailhandel

Als tweede publicatie in een nieuwe reeks, genaamd „Socialeconomische gegevens over het midden- en kleinbedrijf”, heeft het Economisch Instituut voor de Middenstand te 's-Gravenhage een rapport gepubliceerd, getiteld „School- en vakopleiding van de ondernemers in ambacht en detailhandel”.

Evenals aan de eerste publicatie „Inkomensverhoudingen in ambacht en detailhandel” liggen ook aan deze publicatie de gegevens ten grondslag, die in de loop van 1953 door middel van een uitgebreide steekproef-enquête bij 6 000 ondernemers in ambacht en detailhandel werden verzameld. Het rapport bevat behalve een inleiding, 8 hoofdstukken tekst, grafieken en een statistisch gedeelte bestaande uit 36 tabellen, waarin de verschillende gegevens uit de steekproef-enquête over de school- en vakopleiding van de ondernemers in ambacht en detailhandel zijn opgenomen.

In het eerste hoofdstuk wordt een algemeen beeld van de school-, de vak- en handelskennisopleiding geschetst, waarna in het tweede hoofdstuk het inkomen en de opleiding met elkaar in verband worden gebracht. Vervolgens passeren dan de school- en vakopleiding naar provincie, naar gemeentegroep, naar leeftijd van de ondernemer, naar periode van vestiging en naar wijze van vestiging de revue. In een slot-hoofdstuk worden de belangrijkste conclusies uit het rapport nog eens samengevat en een prognose voor de toekomst gegeven.

Voor verdere bijzonderheden over deze interessante materie moge worden verwezen naar de goed verzorgde, ruim 70 bladzijden tellende publicatie, die voor f 1,- verkrijgbaar is bij de boekhandel of rechtstreeks bij het Economisch Instituut voor de Middenstand, Badhuisweg 72, 's-Gravenhage.

Zo juist verschenen:

Bouwbeschrijving
Unitran Concertversterker
 in 10 of 25 Watt uitvoering

*

Volledig constructieplan voor een universele kwaliteitsversterker, speciaal voor zelfbouw ontwikkeld door het Unitran laboratorium. De opzet van het geheel is dat optimaal resultaat bereikt kan worden zonder gebruik van meetinstrumenten of speciale technische kennis. Zeer goede weergavestandaard (max. vervorming 0.2 % — I.M. 0.6 %, frequentie-omvang 30-20.000 Hz \pm 1 dB, dubbele toonregeling en scherpafsnijdend 5-7-9 kHz filter) — keurige uitvoering met pasklaar chassis en schermkap.

Toezending van bouwbeschrijving na ontvangst van f 2.75.

VOOR NEDERLAND, OVERZEESSE RIJKSDELEN EN INDONESIË
THEAL N.V. • AMSTERDAM-C.

KEIZERSGRACHT 570 • POSTBUS 396 • TELEFOON 41801-42012

Kan in verschillende standen worden geplaatst, van verticaal tot horizontaal. Leverbaar in verschillende aantrekkelijke kleuren.

Voor wisselstroom 127 of 220 Volt 50 Hz.
 Luchtverplaatsing: 10 m³/min.
 Toerental: 1200 t/min.
 Opgenomen vermogen: 10 Watt.

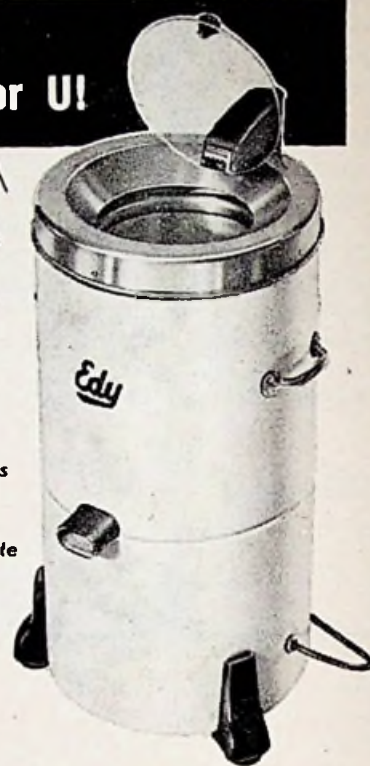

N.V. Electrotechnische
 Mechanische Industrie
 Utrecht - Holland

Prijs f 32.— Inklusief snoer en steker
 Aantrekkelijke korting voor wederverkoop.

Als het regent

regent het
 winst voor U!

- Edy veiligheids sneldroger f 289.50
- Tevens Edy sneldrogers van f 198.- en f 249.50
- Vraag uitgebreide offerte en inlichtingen

Verdien geld als water met de Edy veiligheids-sneldroger!

De kranten staan vol met Edy advertenties. 't Stroomt klanten. Alle huisvrouwen willen 'n Edy sneldroger. En de Edy wasmachines profiteren mèt van die goodwill, van die vraag, van die enorme reclame-campagne. Let eens op! Over 'n paar jaar wordt de Edy sneldroger nèt als de stofzuiger in elk huis gebruikt. Stel niet uit. Verdien mee. Vraag offerte. Snel!

Edy

**WASMACHINES
 SNELDROGERS**

N.V. EMAILLEERFABRIEK "DE IJSEL" DIJREN

TELEVISIE

Revue

Beschouwingen over

FREQUENTIE-MODULATIE (II)

In het eerste artikel is in grote lijnen het verschil aangegeven tussen amplitude-gemoduleerde signalen en frequentie-gemoduleerde signalen. Tevens werden de voor- en nadelen van laatstgenoemde modulatiemethode opgesomd. In het nu volgende zal getracht worden een inzicht te verschaffen in de detectie van het door de r.f.-voortrappen en de m.f.-versterker geleverde signaal.

Hoe moet nu aan de ontvangerzijde dit frequentie-gemoduleerde signaal gedetecteerd worden, d.w.z. hoe moet de toon-frequentie-informatie hier weer uit te voorschijn gehaald worden? De normale detectie-schakeling zoals toegepast in ontvangers voor amplitude-gemoduleerde signalen, reageert niet op frequentie-veranderingen van het toegevoerde hoogfrequente

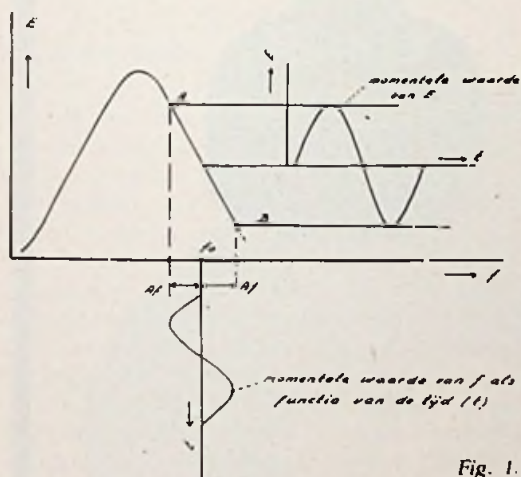

Fig. 1.

signaal en is dus zonder meer onbruikbaar voor frequentie-gemoduleerde signalen. Daarom wordt in frequentie-modulatie-ontvangers het frequentie gemoduleerde signaal eerst omgevormd in een amplitude-gemoduleerd signaal en daarna toegevoerd aan de gebruikelijke diode-detector. Hiertoe wordt gebruik gemaakt van een frequentie-detector of discriminator, dat is dus een schakeling die een hoogfrequente spanning levert, waarvan de amplitude in een lineair verband staat tot de frequentie van de spanning die men er op aansluit. Vanzelfsprekend moet dan de aangelegde spanning een constante waarde hebben, omdat anders de amplitude van de afgegeven spanning tevens nog zou variëren

door veranderingen in de amplitude van de aangelegde spanning, waardoor vervorming zou ontstaan.

Als frequentie-detector zou bijv. gebruik gemaakt kunnen worden van een keten bestaande uit de parallel-schakeling van een zelfinductie met weerstand en een capaciteit. De resonantie-kromme van zo'n kring - dat is de kromme die het verband aangeeft tussen de spanning E over de kring en de frequentie, bij een constante stroom door de keten - vertoont een gedeelte dat nagenoeg recht is (zie fig. 1). Variëert de frequentie van het ontvangen signaal met gemiddelde frequentie f_0 over een gebied dat ligt binnen het door de punten A en B in fig. 1 aangegeven gedeelte (dus over $f_0 \pm \Delta f$) dan is de verandering van de spanning E over dit gedeelte evenredig met deze frequentieverandering. De verticale sinuslijn stelt de momentele frequentie f_m van het gemoduleerde signaal voor als functie van de tijd; de horizontale sinuslijn stelt de momentele amplitude E voor van de hoogfrequente spanning over de kring als functie van de tijd. Deze spanning voert men nu toe aan een diode-detector, die dus reageert op de veranderende amplitude van de spanning E over de kring. Deze detectiemethode duidt men aan met de naam „flank-detectie”.

Een andere, meer toegepaste detectorschakeling voor frequentie-gemoduleerde signalen is weergegeven in fig. 2. In de anodekring van de laatste middenfrequentieversterkerbuis van de ontvanger is een schakeling opgenomen bestaande uit twee inductief gekoppelde kringen, ieder afgestemd op de draaggolfrequentie van het te ontvangen frequentiegemoduleerde signaal. Voor deze draaggolfrequentie - ook wel centrale frequentie genoemd - zijn de spanningen over de primaire kring (I) en de secundaire kring (II) een bedrag van 90° ten opzichte van elkaar verschoven. Dit is een eigenschap van inductief gekoppelde en op dezelfde frequentie afgestemde kringen.

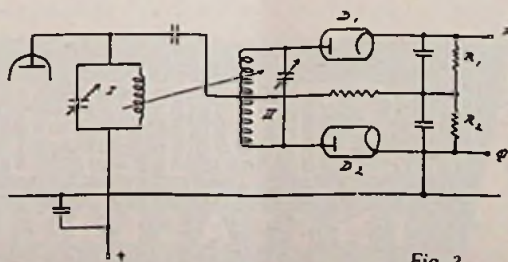

Fig. 2.

Voor hogere frequenties verandert deze faseverschuiving in de ene richting; voor lagere frequenties in de andere richting. Het midden van de secundaire kring (II) is verbonden met een punt van de primaire kring (I). Aan elk der beide dioden D_1 en D_2 wordt een spanning toegevoerd bestaande uit de som van de spanning van de primaire kring en de helft van de spanning van de secundaire kring. Deze spanningen zijn in fig. 3 in een vectordiagram uitgezet.

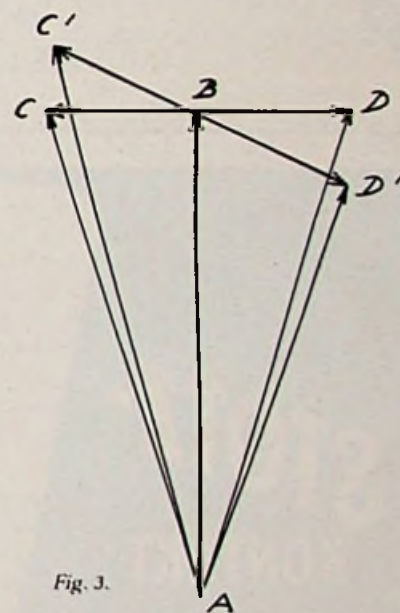

Fig. 3.

Is het signaal ongemoduleerd, dan is AB (fig. 3) de primaire spanning en zijn BC en BD de beide halve secundaire spanningen. De spanningen aan de beide dioden zijn dus respectievelijk de vector-som van AB en BC, dus AC en de vector-som van AB en BD, dus AD. De gelijkspanningen over de weerstanden R_1 en R_2 (fig. 2) zijn in dit geval even groot, daar de vectoren AC en AD even lang zijn.

Tussen de punten P en Q verkrijgt men het verschil van deze beide spanningen, hetwelk in dit geval dus nul is. Verandert echter de frequentie van het toegevoerde signaal, dan draaien de vectoren BC en BD tot bijv. BC^1 en BD^1 . De spanningen over R_1 en R_2 zijn nu niet meer gelijk, daar de som van de vectoren AB en BC^1 nu groter is dan de som van de vectoren AB en BD^1 . De spanning tussen de punten P en Q is nu gelijk aan het verschil van de lengten der vectoren AC^1 en AD^1 .

De „ALASKA“-koelkast met het zuinige Miniwatt-aggregaat

„ALASKA“-CONSUL

de SENSATIE van dit jaar!

- Volledige gebruiksmogelijkheid van de nuttige ruimte.
- Automatische kouderegeling door kwaliteitsthermostaat.
- Huis van staalplaat, wit gemoffeld; binnenkast van wit geëmailleerd staalplaat.
- Bovenblad ingelegd met krasvrije en temperatuurbestendige Hornitexplaat als werktafel.
- Trillingsvrije binnenverlichting, welke bij de „Consul“ en „Diplomaat“ tevens als contrôlelamp dienst doet.
- Geruisloze werking, geen bewegende delen, radiostoringsvrij.

„ALASKA“-STANDAARD

Inhoud 52 liter — Prijs: f 335.—

„Alaska“-Consul
Inh. 60 liter Prijs: f 389.—

„Alaska“-Diplomaat
Inh. 85 liter Prijs: f 485.—

10 jaar garantie op het zuinige Miniwatt-aggregaat

TECHNISCHE UNIE - Amsterdam

HEYBROEK-ZÉLANDER N.V. EN ELECTROCENTRUM

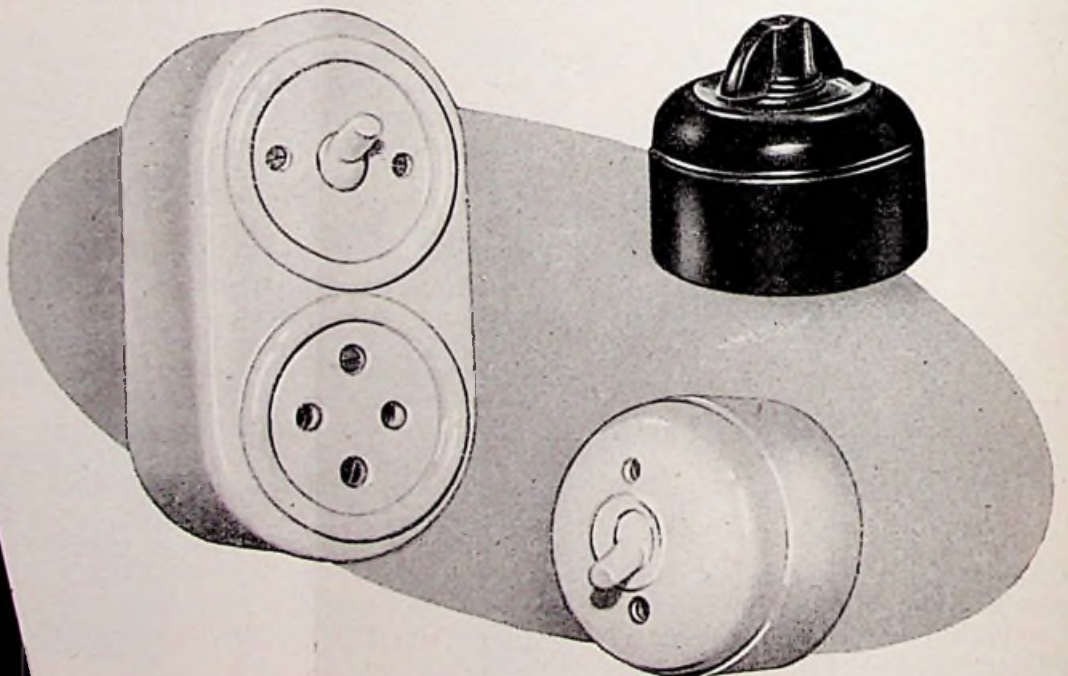
KEIZERSGRACHT 242-248 — TELEF. 62450

STOTZ-KONTAKT

OPBOUW
INSTALLATIEMATERIAAL

munt uit door:

- *aesthetische vormen*
- *uiterste soliditeit*
- *aangepaste prijzen*

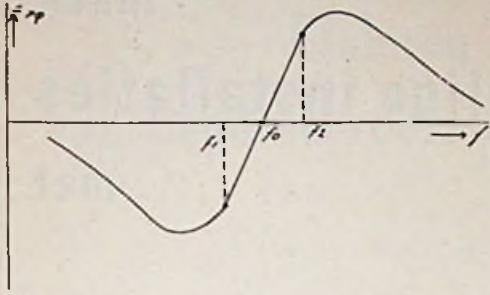

met **KEMA KEUR**
'n dubbele garantie!

STOTZ-KONTAKT

INSTALLATIEMATERIAAL

Verandert de frequentie van het toegevoerde signaal in tegengestelde richting, dan keert de spanning tussen P en Q van teken om. Wanneer

het toegevoerde signaal frequentie-gemoduleerd is, dan ontstaat tussen P en Q een laagfrequente wisselspanning die de modulatie weergeeft.

Door een juiste dimensionering van deze detectieschakeling kan men verkrijgen, dat de spanning tussen de punten P en Q in een voldoende groot frequentiegebied met grote benadering evenredig is met de frequentie-afwijking van de draaggolf-frequentie.

Fig. 4 geeft voor deze frequentiedetector de spanning tussen P en Q als functie van de frequentie van het toegevoerde signaal. Tussen de frequenties f_1 en f_2 is deze kromme vrijwel recht, zodat deze detector goed is te gebruiken voor een centrale frequentie f_0 en een frequentiezwaai $f_0 - f_1 = f_2 - f_0$.

Onbevredigende antwoorden op goede vragen

door drs. H. J. J. Neefs

De minimis non curat praetor (Om de kleine luïden bekommert zich de praetor niet).

Het intense misnoegen van talloze middenstanders en de afkeurende adressen van de confessionele middenstandsbonden over de Margebeschikking 1955 hebben niet nagelaten de aandacht te trekken van politieke kringen. De Eerste Kamer, juist bezig met de behandeling van de begroting van Economische Zaken, heeft zich de kans om vóór de Tweede Kamer het hare te zeggen over deze beschikking niet laten ontgaan. De heer Hooy vervolgens, een bekend middenstandsdeskundige in de Tweede Kamer, heeft aan de regering een aantal vragen gesteld, waarop met spanning het antwoord is tegemoet gezien.

★ ★ ★

Rustig en precies

De vragen, die de heer Hooy heeft gesteld tekenen rustig en zeer exact de achtergrond van de verbazing en het gevoel van achteruitstelling, waaraan de middenstand uitdrukking heeft gegeven. Zijn vragen komen voornamelijk op het volgende neer:

1. In hoeverre heeft de margeverhoging haar oorzaak gevonden in andere factoren dan in de wijzigingen in de omzetbelasting en in hoeverre rechtvaardigen die andere factoren de margeverhoging wel en niet?

2. Waarom draagt de margebeschikking een algemeen karakter en hoe moet de margebeschikking worden toegepast in bedrijfstakken met wisselende marges?

3. Zal bij stagnatie van levering, de berekening van de vervangingswaarde zoals deze is toegestaan, niet geheel of gedeeltelijk illusoir worden?

4. Kan medegedeeld worden of en in hoeverre en in verband met welke artikelengroepen de jongste stijging van het indexcijfer te wijten is aan de margeverhoging en in hoeverre deze margeverhoging ten onrechte heeft plaats gehad?

5. Waarom behandelen de bewindsleden met betrekking tot de vrijheid van noodzakelijke doorberekening van kosten verhogingen na 30 September 1954 de groot- en de kleinhandel anders dan de rest van het bedrijfsleven?

Onvoldoende gemotiveerd

Met alle respect dat men kan hebben voor de pogingen van minister Zijlstra om het schip van Staat, voor zover het zijn sector betreft, te loodsen door de woelige baren van de huidige economische en sociale moeilijkheden, zijn motivering van de geruchtmakende margebeschikking is ongelukkig. Opnieuw blijkt uit de beantwoording der gestelde vragen dat slechts in enkele sectoren van de detailhandel de wijziging van de omzetbelasting heeft geleid tot hogere marges. Sectoren bovendien, die van matige of geen betekenis zijn voor het huishoudbudget.

Hoe pover eigenlijk de exacte cijfers zijn waarover hij beschikt blijkt wel uit het antwoord dat „het onderzoek uiteraard geen volledig beeld heeft kunnen geven van de gehele handel.“ De eerlijkheid gebiedt ons te zeggen dat een bewindsman, die snel en doeltreffend moet ingrijpen, niet kan wachten tot uitgewerkte uitvoerige enquêtes te zijner beschikking staan. Men kan echter ook te snel zijn conclusies trekken vooral in ingewikkelde zaken als tijdelijke prijsverhogingen. Tijdelijke prijsverhogingen, zo leert de praktijk van de handel, worden door de concurrentie zeer spoedig tot aanvaardbare proporties teruggebracht.

Zijn de gegevens waarop de margebeschikking berust gebrekkig, het argument dat goedwillende detaillisten door onwillige detaillisten gedwongen worden hun marges te verhogen, is oppervlakkig. Het argument heeft enige waarde in de sector der merkartikelen met vastgestelde prijzen. In andere sectoren ziet men altijd het omgekeerde: de concurrentie dwingt tot prijsverlaging. Het is onze stellige mening dat een ernstige waarschuwing en een dreiging tot ingrijpen in de merkartikel-sector een ongemotiveerde winstneming had tegengehouden.

Onuitvoerbaar en oncontroleerbaar

Indien in enkele bedrijfstakken dan al ongemotiveerde prijsverhogingen hebben plaats-

gevonden, waarom dan, akdus vragensteller, geen beschikkingen voor die bedrijfstakken uitgevaardigd van een algemene beschikking?

Ook het antwoord op deze vraag is onbevredigend. De bewindsleden willen geen uitgebreid systeem van gedetailleerde prijsbeheersing. Het alternatief is echter een algemene margebeschikking, die in een aantal branches onuitvoerbaar en . . . oncontroleerbaar is. Niet dat deze branches daar ach en wee om roepen. Van een breder standpunt echter bezien, is dergelijke wetgeving funest voor het respect dat de wetgever toekomt.

Uitermate belangrijk voor de motivering van de margebeschikking is uiteraard de vraag of er misschien andere factoren dan de wijziging van de omzetbelasting geleid hebben tot margeverhogingen. Het doet bij de beantwoording van deze vraag wel buitengewoon gedesinteresseerd aan te vernemen dat geen gegevens ter beschikking staan in hoeverre margeverhogingen, welke ten gevolge van andere factoren zijn opgetreden, gerechtvaardigd zouden zijn. Op een zeer cardinaal punt moet men dus het antwoord schuldig blijven. Het zou immers wel bijzonder onrechtvaardig zijn een margeverhoging te betwisten en te verbieden indien andere factoren deze verhoging zouden rechtvaardigen. Ook hier blijkt dat spoed niet altijd garantie geeft voor rechtvaardige behandeling.

Waarom alleen de handel?

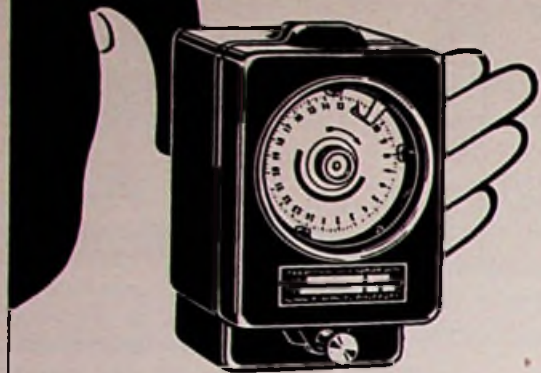
Het is aan geen twijfel onderhevig, dat de middenstand met alle middelen wil bijdragen tot alles wat het belang van het land eist. Er kan wel eens getwist worden over wat nu eigenlijk dat belang inhoudt, de positieve en brede houding is aanwezig. Wat de middenstand niet kan verdragen en op den duur niet wil verdragen is dat op zijn rug de last neerkomt van moeilijkheden, die een algemeen karakter dragen. De middenstand kan niet toestaan, en niet recht, dat hij als bliksemafleider fungeert. Deze indruk is echter in het laatste jaar vooral gewekt. Bijzonder te betreuren is daarom, dat in het antwoord aan het Tweede-kamerlid Hooy deze indruk niet is weggenomen.

Op de vraag van de heer Hooy waarom ten aanzien van de doorberekening van de kostenverhogingen de groot- en kleinhandel anders behandeld wordt dan de rest van het bedrijfsleven, wordt geantwoord dat de in 1954 geldende marges in het algemeen voldoende waren. Bij de industrie bovendien is de omzetbelasting verhoogd en kan dus van een aftrek geen sprake zijn.

KXA

zelfaanlopende synchroenschakelklok
 voor wisselstroomnetten
 met geregelde frequentie

**klein formaat
 met groot
 schakelvermogen**

LANDIS & GYR N.V. WAALWIJK

In 2799 a

Alleenvoortgevoerd voor Nederland:

N. V. Ingenieursbureau Ir. P. J. Plaisier. Tel. 77 67 94 *
 Nassau Zuilensteinstraat 13-15, DEN HAAG.

maak

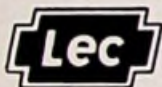
veilige installaties

met

POLIVOLT

POLVA-NEDERLAND N.V.

OOSTERBEEK

De Luxe
**HUISHOUD
 KOELKAST**

Inhoud 100 liter

fl. 775,—

**De kleine solide koelkast
 met de grote capaciteit.**
 LAAG IN PRIJS.

De LEC De Luxe spot met ruimtegebrek
 en past in de kleinste keukens.

Vergroot Uw omzet - Ga over op LEC.

Uitvoerige inlichtingen bij de Importeurs:

GEO. WEHRY & Co. INTERNATIONAAL N.V.
 Goudsesingel 214 - Rotterdam - Tel. (K 1800) - 29543 (4 lijnen)

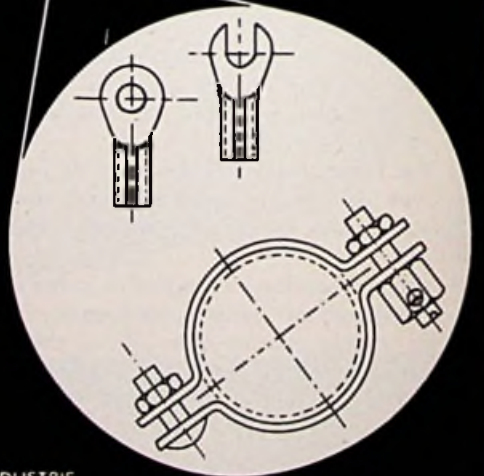
In enkele steden kunnen nog Dealers worden aangesteld

electrotechnische artikelen

- Aard elektroden,
- Aardklemmen,
- Aardringen,
- Aardverb. strippen,
- Aftakklemmen,
- Beugels,
- Bulzenrail,
- Draadschoenen,
- Glijmoeren,

- Kabelbaan,
- Kabelschoenen,
- Kerfverbinders,
- Klauwklemmen,
- Klemkabelschoenen,
- Kousjes,
- Ophangbeugels,
- Spandraadbeugels,
- Stekkerhuisjes,
- Transformatorkapjes
 en kasten,
- Zadels,

N.V. PLAATMETAALINDUSTRIE

VAN MOUWERIK & BAL

ZEIST

TEL. K 3404-3145

Met geringe middelen zelf Etaleren van bandrecorders en radio's

★ ★ ★

Het fantasie-decor, dat in deze etalage aangebracht wordt, legt niet alleen het accent op de muziek, doch brengt tevens een voorjaarsfeer door de contrasterende kleuren en bloemenversieringen. Het geheel wordt vervaardigd van carton.

Men gaat uit van twee gesneden vlakken, die met een kleine tussenruimte, bijvoorbeeld door middel van latten, op elkaar geplaatst worden, zoals op de tekening is aangegeven. Ter verduidelijking zijn het voorste en achterste vlak resp. A en B genoemd. Vlak B kan gemaakt worden van repen zwart carton ofwel van een zwart vlak met gele dwarsstrepen. Het vlak A wordt wit gehouden en hierop schildert men in grijze teint de gebogen lijnen. Vervolgens brengt men de uitgesneden zwarte noten op de lijnen aan. Tegen deze achtergrond komt nu de grote noot, weer met enige tussenruimte en bevestigd op een lat. De staart van de noot is zwart, terwijl men de noot zelf wit houdt, omdat hierop de ogen en de zingende mond geschilderd moeten worden.

Dit antwoord raakt de vraag slechts ten dele. Voor een beantwoording van de vraag is het wenselijk aan te tonen dat er geen onverantwoorde prijsverhoging bij de industrie heeft plaats gevonden. Het gaat er niet om of de industrie kostenverhogingen moest doorberekenen; het gaat er om waarom de groot- en kleinhandel de kostenverhogingen niet mag doorberekenen en de overige sectoren van het bedrijfsleven hiertoe de gelegenheid blijven behouden. Argumenten voor de discriminerende houding van de bewindslieden zijn niet aangevoerd.

Grote ontevredenheid

Het is onmogelijk in het bestek van dit artikel in te gaan op andere facetten van de aan de heer Hooy gegeven antwoorden. Ook van deze niet behandelde facetten geldt dat zij geen bevrediging schenken.

Er heerst bij de middenstand grote ontevredenheid. Iedereen die vergaderingen bezoekt kan dit constateren. Begrip voor de moeilijke positie van minister Zijlstra en zijn staatssecretaris kan men moeilijk opbrengen. Het zou eenzijdig zijn dit begrip niet te tonen. In het grote nationale schaakspel staan uitermate belangrijke zaken op het spel. Dat de middenstand hiervan de terugslag ondervindt is redelijk. Onredelijk is dat de middenstand telkens opnieuw als hefboom moet fungeren.

Wat de Romeinen zeiden van de praetor, lijkt langzamerhand ook van toepassing op onze gereeders.

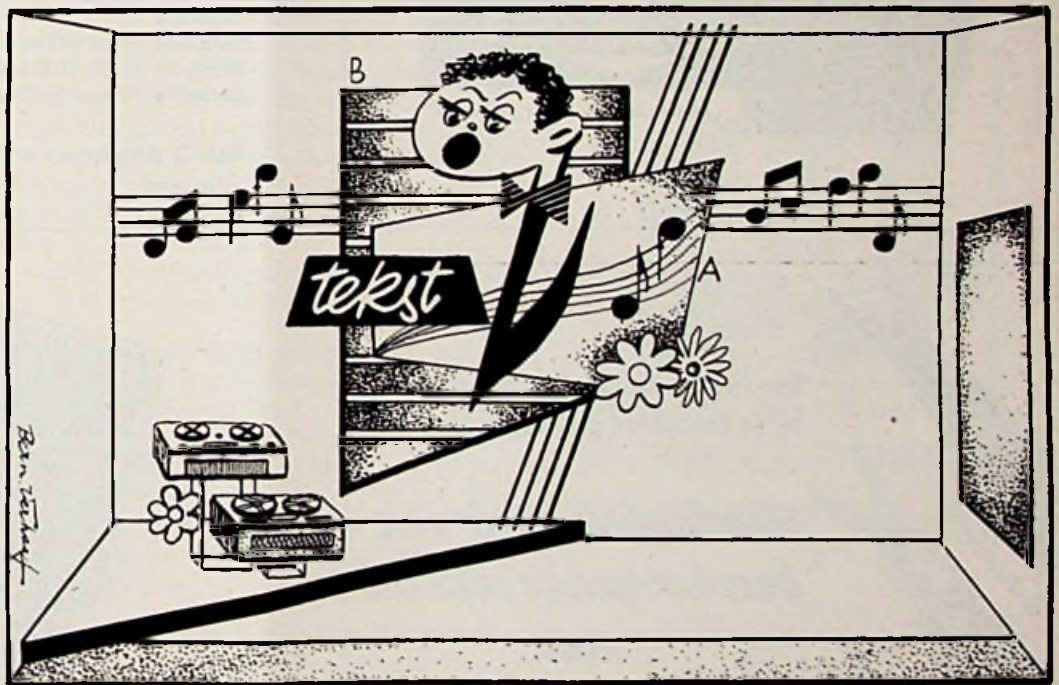
Het haar vervaardigt men van wol of van in snippers geknipt crêpepapier. Tot slot kleurt men het strikje rood met enige zwarte strepen of punten en de noot is gereed. Links hiervan wordt het tekstbord geplaatst, nogmaals met tussenruimte en met zwarte ondergrond.

Het geheel wordt dus op vlak A gemaakt, elk deel afzonderlijk gesneden en steeds met tussen-

gekozen lap stof of fluweel, hetgeen de afwerking ten goede komt. Langs de etalagerand wordt in groepjes op een strook papier of etalageflanel, afgewerkt met koord (carton of stof is ook mogelijk, dit geheel naar eigen keuze) radio-onder-

Het interieur van electrotechnisch bureau en radiohandel J. van Rijsbergen, Lekdijk 428 te Nieuw Lekkerland. Deze zaak werd kort geleden verbouwd en gemoderniseerd

ruimte bevestigd. Nadat dit gedeelte van de decoratie klaar is, begint de afwerking. Men spant tegen de achterwand grijze koorden, waarop losse noten zijn aangebracht. Indien het een etalage zonder achterwand betreft, neemt men in plaats van de koorden latjes. Vóór deze koorden zijn andere gespannen, die van het plafond naar het zich in de linkerhoek bevindende podium lopen. Enkele uitgesneden of kunstbloemen voltooien deze decoratie.

Het podium in de linkerhoek kan grijs geveerd worden of overtrokken met stof of flanel in dezelfde kleur, terwijl de rand een contrasterende kleur krijgt (bijv. rood). Op dit podium etaleert men bandrecorders; ook grammofoons en bijbehorende artikelen kan men hier een plaatsje geven. De overige ruimte van de etalage wordt benut met het groepsgewijze plaatsen van radio-toestellen. Tussen deze groepjes kan men desgewenst wat uitgesneden bloemen rangschikken. Een beter resultaat bereikt men met een juist

delen en andere accessoires geëtaleerd en voorzien van niet al te grote prijskaartjes.

Om de etalage vooral geen „blokkige” indruk te geven -hetgeen bij een radio-etalage waarschijnlijk is- is het wel gewenst de toestellen niet op te grote kubussen te zetten, dit maakt al gauw lomp. De in de handel verkrijgbare draadvormige kubussen zijn buitengewoon geschikt, zij houden het geheel lichtig en van een storende werking is in het geheel geen sprake; integendeel, het toestel komt nu meer tot zijn recht. Dit geldt ook voor de bandrecorders. Het vlak op de zijwand, dat geel geschilderd en met koord omspannen wordt, kan dienen als blikvanger voor lectuur over radio's, bandrecorders enz.; men werke dit verder op met enkele kunstbloemen.

Indien men vooral lichtig, dus los etaleert, zal zeer zeker het doel bereikt worden, nl. het stimuleren van de verkoop.

Bern. Verhaaf

Ik plaats
uitsluitend
ITHO
VENTILATOREN

want.....

**ER ZIJN GEEN BETERE
EN
ZIJ WORDEN 3 JAAR
GEGARANDEERD**

Natuurlijk heb ik een ITHO-
raam-ventilator in mijn etalage.

..ITHO-SCHIEDAM"

Levering uitsluitend via de groothandel

Bico

De eerste en meest verkochte, goedkope snelwasmachine
in Nederland.

Adressen voor de handel:

„Electro Zaan”, N.V.,
Verkoopkantoor en Toonkamers,
N.Z. Voorburgwal 272 te Amsterdam,
telefoon (K 20) 65944. (Voor Noord-
en Zuid-Holland).
Jozef Israëlstr. 35 te Groningen, Te-
lefoon (K 5900) 33675. (Voor Friesland,
Groningen en Drente)
Oortveldlaan 66 te Ede, telef. (K 8380)
9500. (Voor Noord Brabant en Zeeland)

Handelsonderneming

„Bista”

Van Heutzstraat 18 te Utrecht, tele-
foon (K 30) 24930. (Voor Utrecht en
Gelderland).

Handelsonderneming

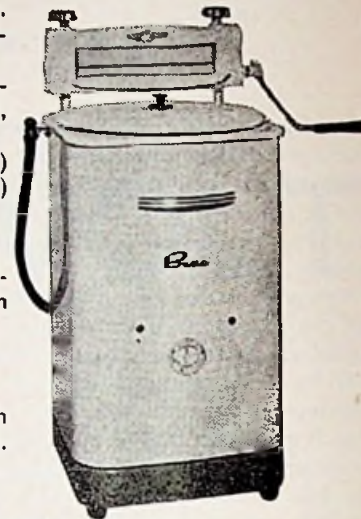
„Overbeeke”

te Ellewoutsdijk bij Goes, telefoon
(K 1104-258). Voor gedeelte Zeeland.

Handelsonderneming

„Robru”

Hugo de Grootstraat 3 bis te Utrecht,
telefoon K 30-20326 (Voor Limburg,
gedeelte Noord-Brabant en Overijssel).

BICO-producten worden onder geen enkele andere naam
geleverd.

Een belangrijke constructieverbetering
bij de bewapende sterkstroom-loodkabels

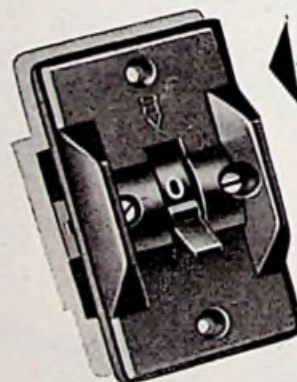
*loodkabels met een
beschermende mantel
van*

DRAKA-VINYL

- In hoge mate chemisch bestendig
- Mechanisch sterk en slijtvast
- Isolerend
- Onbrandbaar
- Fraai glad uiterlijk

N.V. HOLL. DRAAD- EN KABELFABRIEK - AMSTERDAM

BUSCH-TUIMELSCHAKELAARS 2- en 3 polig
10 A en 15 A

Busch

Grote verscheidenheid aan inbouwtypen, waardoor universele toepassing in
electrische apparaten voor huishouding, industrie en nijverheid mogelijk.

BUSCH-JAEGER DÜRENER METALLWERKE
AKTIENGESELLSCHAFT LUDENSCHIED
AGENT: LUDWIG HIRSCH · DRIEBERGEN

„... slechts 4000 artikelen”

In een van die voormalige statige koopmanshuizen aan de Singel in Amsterdam, waar men -ondanks de huidige zakelijke sfeer- toch nog het karakter aanvoelt van het niet minder groots verleden, de gouden eeuw wel te verstaan en waarin de weerschijn van dat verleden zich als het ware voortspiegelt in het heden, hadden wij dezer dagen ter gelegenheid van het gouden jubileum van de N.V. Nederlandsche Electrotechnische Handels venn. v/h Claessen & Co. - een onderhoud met de directeur, de heer J. L. Claessen ten Ambergen.

VIJFTIG JAAR GELEDEN op 1 Mei -aldus de jubilaris- vestigde mijn vader, de heer L. H. E. Claessen deze zaak. In de loop van hetzelfde jaar werd de zaak gedreven door mijn vader en de heer Seybert en werd gedurende korte tijd de naam Claessen Seybert & Co gevoerd. De heer Seybert trad echter begin 1907 uit, in verband waar-

mede de firmanaam werd gewijzigd in Claessen & Co.

Op 23 September 1907 werd de huidige vennootschap opgericht, waarin als oprichters worden genoemd: de heer L. H. E. Claessen, Mevr. Claessen-van Deth. De heer Claessen Sr. werd directeur van de N.V., terwijl de heer Bouwen van 1909-1911 mededirecteur was. In 1926 legde de heer Claessen Sr. zijn functie neer en werd de heer C. Schellenberg tot directeur benoemd, die echter in 1939 overleed en op zijn beurt werd opgevolgd door de heer van Aalzum, die deze functie neerlegde in 1940.

In begin 1941 werden de heer C. B. A. Tak en ik -aldus de heer Claessen ten Ambergen- tot directeurs benoemd. De heer Tak trok zich in 1948 terug.

Opgang

Ofschoon ons eerste pand gevestigd was aan de Kloveniersburgwal, was men in 1909 reeds genoodzaakt een ruimere behuizing te zoeken en betrok men het perceel aan de Singel 174. De uitbreiding van de zaak noodzaakte echter wederom tot verhuizing en werd in 1914 dit pand op no. 162 betrokken. In 1917 werd het perceel Singel 164 aangekocht en in 1947 nog een pand aan de Bergstraat.

Dat de ontwikkeling hiermede nog niet ten einde was, blijkt uit het feit, dat vorig jaar besloten werd tot een ingrijpende verbouwing, waarmede o.a. werd beoogd de huidige toonzaal meer dienstbaar te maken aan de directe verkoop en de bediening van de cliënten die de goederen direct komen afhalen, te verbeteren.

In de loop der jaren werden in ons land verschillende filialen opgericht nl. in Doetinchem, Almelo, Rotterdam, Groningen, Apeldoorn en Sittard. Hiermede bestrijken wij vrijwel het gehele land. Ten opzichte van de voor-oorlogse

tijd hebben wij de omzet vertwintigvoudigd en de laatste vijf jaar wederom verdubbeld.

Op onze vraag, wat de zaak allemaal voor artikelen voert, schoot de heer Claessen in de lach, nam zijn onafscheidelijke pijp uit zijn mond en antwoordde, dat hij dat zo maar niet kon zeggen, aangezien dit „slechts” een ca. 4000 artikelen betreft . . .

Ik zal er slechts enkele noemen, aldus de heer Claessen, bijv. draad en kabel van de „Draka”, schakel- en installatiekasten, fluorescentie-materiaal van Pope, installatie-materiaal van diverse binnen- en buitenlandse fabrieken, speciaal van de firma Busch en Jaeger, huishoudelijke apparaten van o.a. Inventum, Ruton, Daalderop, Holland-Electro, enz., Grundig-radio's, Skoda-en Dordt-motoren, kortom te veel om op te noemen. Als misschien wel de oudste nog bestaande grossierszaak op electrotechnisch gebied is dit ook geenszins verwonderlijk.

Ten aanzien van de toekomstplannen zag de jubilaris het tot zijn levenstaak, de reeds ingenomen plaats te versterken en een nog betere plaats te vinden op de Nederlandse markt. Steeds is de heer Claessen er op uit zijn positie te versterken, hetgeen deze vitale, overigens nog zeer jonge zakenman, wel toevertrouwd is temeer, daar hij over een langjarige buitenlandse ervaring beschikt.

Eerst studeerde hij economie in Zwitserland, daarna vertoefde hij jaren in Zweden en hij maakte ook talloze buitenlandse reizen. Het behoeft dan ook generlei verwondering te wekken, dat hij lid is van diverse commissies uit de branche.

Het is dan ook vanzelfsprekend, dat een veelomvattende werkkring naar een goede verpozing vraagt. En om eens even uit de sfeer van het zakenleven te komen, zoekt de heer Claessen dit deels in de jacht, waarvan hij een groot liefhebber is, anderzijds in de bestudering van de geschiedenis, waardoor hij lichaam en geest fris houdt, een voorbeeld ter lering en strekking!

Wij twijfelen er geenszins aan, of het zal de heer Claessen ten Ambergen op de receptie, die begin Mei in de „Port van Cleve” te Amsterdam gehouden zal worden niet aan bewijzen van belangstelling ontbreken en wij menen dan ook de tolk van velen te zijn, hem vanaf deze plaats een welgemeend proficiat toe te roepen.

M. F. F.

Ken GISO-lamp zet alles in het juiste licht

Electrische DEUOPENERS
(3 jaar garantie)
STEKKERHUISJES
BELTRANSFORMATOREN
(1 jaar garantie)

Vraagt fabrieksprijzen en prospectus.

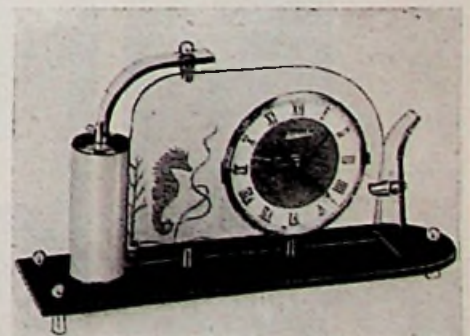
„SILCA” . ZEIST
Telefoon K 3404 - 4554

WITTE KAT, KWALITEITSBATTERIJ

ELECTRISCHE KLOKKEN

EG 74

Glaspendulette met zijverlichting
in diverse uitvoeringen leverbaar

Reizigersbezoek of toezending
catalogus met meer dan 100 af-
beeldingen van pendulettes,
wandklokken, wekkers enz.
op aanvraag.

B. HILBINK, Amsterdam
Kloveniersburgwal 70 - Telefoon 48126

NEEM GEEN **RISICO**

Voorkom bedrijfstagnatie

met

**BROWN
BOVERI**

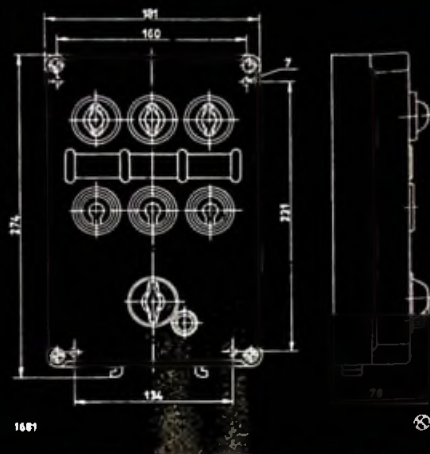
motor-schakelkasten

E.M. ELECTROSTOOM. N.V. ROTTERDAM
FILIAAL: AMSTERDAM

OKALIET

installatiekasten met
aardfoutschakelaar

meterborden
schakelkasten
huisaansluitkasten

FABRIEK VAN SCHAKELMATERIEEL
ODINK & KOENDERINK N.V.
HAAKSBERGEN HOLLAND

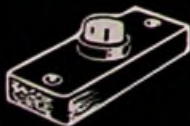
1

zwakstroom

0

installatie -

0

materiaal

0

betrouwbaar

Wat U ook neemt:
Scheltransformatoren
Buitendeurdruckers
Drukbuttons
Sleepcontacten
Zoemschellen enz. enz.

allés, wat door
de NEDAP-fabriek wordt vervaardigd,
is 100% betrouwbaar.

Uw grossier heeft het in voorraad.

NEDERLANDSCHE
APPARATENFABRIEK

GROENLO

NEDAP

Opsporen van ondergrondse leidingen

Het detectie-apparaat dat het Fisher Research Laboratory (U.S.A.) op de markt heeft gebracht is ontleend aan de detectieapparaten van landmijnen die in de oorlog gebruikt werden. Men heeft aan het electronisch circuit grote aandacht besteed om een langdurig gebruik van de batterijen en een veilige werking te waarborgen.

Met dit apparaat kan men ook lekken opsporen en localiseren. De kast van dit apparaat is vervaardigd uit gewapende kunststof.

(Nat. & Techn. nr. 1955).

★

Gezond voedsel dank zij UV-stralen

In de levensmiddelenfabricage worden steeds hogere eisen ten aanzien van de hygiëne gesteld en met het oog hierop gaat men er steeds meer toe over in verschillende branches van de levensmiddelenindustrie Philips TUV-lampen toe te passen. Een recent voorbeeld hiervan vormt de installatie bij de firma Edward Parsons & Sons Ltd in Irchester (Engeland), die vleespasteien van uitstekende kwaliteit in de handel brengt.

Ondanks vele voorzorgen, zo besefte men was vooral tijdens de koeling van de pasteien besmetting via de lucht niet uitgesloten. Het vochtige binnenste gedeelte immers is een ideale broedplaats voor micro-organismen en door een kleine opening (noodzakelijk in verband met vormwijzigingen van de pastei tijdens de koeling) konden de kiemen in het product terecht komen.

Philips TUV-lampen, waarvan de straling op het plafond is gericht zodat de binnenkomende lucht gezuiverd kan worden, brachten uitkomst en deze mogelijke bron voor besmetting behoort thans dan ook tot het verleden. Bovendien werd een aanzienlijke besparing verkregen, doordat het aantal om bovenbesproken redenen bedorven pasteien zeer aanzienlijk werd verkleind.

★

Van der Heem N.V. en E.N.A.F. N.V. hebben thans de Wet op de Ondernemingsraden toegepast en zijn daarmee de eerste geworden in de electrotechnische industrie, die een ondernemingsraad hebben geïnstalleerd. De installatie vond plaats op 7 April jl., op welke datum de bestaande kernen officieel aftraden.

★

Het bureau voor electrotechniek en werktuigkunde W. H. Muysers & Zn. te Rotterdam deelt ons mede, dat vanaf 1 Mei a.s. haar kantoor en werkplaatsen gevestigd zullen zijn: Dunantstraat 42, Rotterdam-W. Het telefoonnummer is: 36066; na kantoortijd: de heer Muysers Sr: 55368; de heer Muysers Jr: 49977

Platen tot 23 pct. goedkoper

Het ministerie van Economische Zaken heeft meegedeeld, dat de besprekingen in het kader van het huidige kartelbeleid met importeurs, fabrikanten en detailhandelaren in grammofoonplaten voorlopig tot een einde zijn gekomen.

Een aantal leveranciers van bekende merken grammofoonplaten heeft besloten tot prijsverlagingen (tot 23 pct) op korte termijn voor langspeelplaten.

★

Bandrecorder voor zelfbouw

Bij de Muiderkring te Bussum verscheen een boekje getiteld „Bandrecorder voor zelfbouw”, waarin niet alleen aanwijzingen worden gegeven voor de amateurbouw, doch waarin ook de vele gebruiksmogelijkheden, uitvoerig uiteengezet worden. Deze handleiding kan voor f 1,50 bij de Muiderkring worden besteld (formaat 24 x 16 cm, 40 blz.).

★

Electronenmicroscop van vereenvoudigde constructie

Met behoud van de eigenschappen, die de reeds bestaande electronenmicroscop, de EM 100, kenmerken, heeft Philips thans een electronenmicroscop geconstrueerd, de EM 75. Deze heeft een kleiner scheidend vermogen dan de EM 100, doch deeltjes tot minstens een honderdduizendste millimeter kunnen er nog uitstekend mee worden onderscheiden.

Door de mindere gecompliceerdheid van bouw is het toestel minder kostbaar. Het is tevens eenvoudiger in de bediening, zodat verwacht mag worden, dat het binnen het bereik van een ruimere kring van wetenschappelijke onderzoekers kan komen.

De electronenmicroscop bevat drie magnetische lenzen, te weten een condensor, een objectief en een projector. Dank zij de korte brandpuntafstand van het objectief (0,8 millimeter) zijn fluctaties in stroom en spanning van relatief weinig invloed op de kwaliteit van het beeld. Hierdoor kon de elektrische uitrusting aanzienlijk worden vereenvoudigd. Het instrument bevat nu geen enkele versterkerbuis meer. De microscopbuis is in feite de enige electronenbuis in het hele toestel, hetgeen voor een electronenmicroscop een unicum mag heten.

Goede resultaten met de „steam room”

In Chicago hebben 17 bedrijven – naar zij zeggen – met behulp van een zogenaamde „afblaascel” (steam room) goede resultaten geboekt wat betreft de personeelsverhoudingen.

In het kort komt het hierop neer: In de betrokken bedrijven heeft men een soort telefooncel geïnstalleerd, waarin een telefoon is gemonteerd, welke is doorverbonden met een band recorder. Wanneer nu een van de personeelsleden iets heeft wat hem niet bevalt of waar hij boos over is, stapt hij resoluut naar de „afblaascel”, pakt de hoorn van de haak en „blaast af”, om daarna opgelucht en wel weer verder te gaan met zijn werk.

De bandrecorder heeft intussen het gesprek geregistreerd en het gehele verhaal kan dan op een bepaald moment rustig door de personeelschef worden aangehoord.

Naar wordt beweerd, is door die „afblaascel” de stemming in de genoemde bedrijven aanzienlijk verbeterd. Bovendien zouden in vele gevallen ook aperte onrechtvaardigheden aan het licht zijn gekomen, terwijl een en ander eveneens heeft geleid tot verbetering van werkmethoden e.d.

CISTOFA

Mededelingen voor
aangeslotenen van Cistofa

OFFICIËLE MEDEDELINGEN

Nieuw Type

De N.V. Fridor deelt ons mede, dat een nieuw type stofzuiger in de handel wordt gebracht, type F 55, waarvan de brutoprijs f 119,- bedraagt.

Prijsverlagingen

Door Holland-Electro C.V. zijn de navolgende modellen in prijs verlaagd: model HSU, compleet met 7 hulpstukken, brutoprijs was f 125,- en is thans f 115,-; model F, compleet met 8 hulpstukken, brutoprijs was f 145,- en is thans f 140,-.

Bovenstaande prijzen gelden met ingang van 21 April 1955.

De N.V. Thabur heeft de brutoprijs van de door haar geïmporteerde G.E.C. stofzuiger met ingang van heden verlaagd van f 175,- tot f 150,-, terwijl de prijs van een stel hulpstukken thans f 45,- bedraagt.

Uitvoerende Commissie

Voor het schoonhouden van scheepsdekken is de Vulture dekschropper ontworpen, een Engelse machine, die door een onderneming te Deventer wordt geïmporteerd.

De machine is uitgerust met 3 borstels, welke door een in tegengestelde richting draaiend mechanisme in werking worden gebracht; dit gepatenteerd systeem geeft de machine een zekere rust, waardoor deze tijdens de werking niet gaat „lopen” vanwege de bewegingen van het schip. Door de eenvoudige bediening en behandeling der machine kan ongeschoold personeel er mee omgaan en gemakkelijk ca. 300 m² dek per uur schrobben.

Rowenta

Strijkijzers

Kachels

Expreskokers

Koffieperculators

Reisstrijkijzers

Scheer- of

Make-up-spiegels

Waterkokers

Broodroosters

uit voorraad leverbaar door:

ELECTROTECHNISCHE GROOTHANDEL

P. HOLTRING

Korte Spaarne 23-25 — HAARLEM

Telefoon K 2500 - 10084/16255

Rowenta-Grossier

Geïllustreerde Rowenta-prijscourant
zenden wij op aanvraag gaarne toe.

Vuurtoren het merk,
betrouwbaar en sterk

N.V. v/h Nierstrasz

Plantage Middenlaan 62 - AMSTERDAM-G.
Telefoon 741676 (4 lijnen)

Grossiers op electrotechnisch gebied o.a.
van de voornaamste Nederlandse fabrieken,
als: Philips, Draka, Hazemeyer, HAF, Excel-
sior, Polva, Inventum, Holland Electro,
Ruton, Itho, Nedap enz.

TOVERLI

TONEELVERLICHTING-
APPARATEN
PROJECTIE
FLOODLIGHTS
ZOEKLICHTEN
KLEURAUTOMATEN
WEERSTANDEN, ENZ.

ELECTRONISCH BEDIENBARE LICHTREGELAARS
VOOR TONEEL- en ZAALLICHT (ook NEON enz.)

Fabriek van

Speciale Verlichtingsapparaten
AMSTERDAM-Z.

v. Oostagestraat 228-230 - Tel. 720485

GOUDEKET

de GOEDKOOPSTE van de GROTE GROSSIERS

GOUDEKET

de GROOTSTE van de GOEDKOPE GROSSIERS

ELECTROTECHNISCHE GROOTHANDEL
MAX GOUDEKET & CO. N.V.-A'DAM
TEL. 51163-56715

Rayon Rotterdam K 1800- 46341
Rayon Noordel. Prov. K 5100- 3648
Rayon Noord-Holland K 2900-740352

Installatie-Materiaal

(ook voor grotere projecten)

koopt U beslist voordeliger bij:

N.V. VOORHEEN

N. C. WAAGMEESTER & ZOON

ZAANDAM - DAMPLEIN 8 - TEL. K 2980 - 2294

VOOR DE A.S. *Illuminatie*

PRIKFITTINGEN E27

en
PRIKKABEL (platte)

2 x 1,5 en 2 x 2,5 qmm

GLOEILAMPEN

LAGE PRIJZEN - VLOTTE LEVERING

HET aangewezen adres:

J.F. ONSTEE - AMSTERDAM-C.

ELECTRO TECHNISCHE GROOTHANDEL
Prinsengracht 777 - Telefoon 31066
Na kantoortijd telefoon K 2964-2232

„Onstee's verlichtingsmateriaal
inderdaad ideaal”

M. DUINTJER & ZONEN N.V.

Wildervank, Tel. K 5987-2831 (5 lijnen) Veendam

Grossiers, gespecialiseerd in

MATERIALEN VOOR KRACHTINSTALLATIES

Electromotoren en dynamo's.
Schakelaars en controllers
SBIK autom. en motorbeveiligingschakelaars.
Automatische sterddriehoekschakelaars.
Aardfout- of gestelsluiting-schakelaars,
Kastenbatterijen (compleet en in onderdelen),
Druk- en vlotterschakelaars,
Speciale schakelapparatuur.

De beste winst is de
BLIJVENDE winst

en daarvoor zorgt de
ORBIS

Artikelen die blijvend verkocht worden - wáre winst-
brengers. En... zij vormen de beste reclame voor Uw
zaak. De ORBIS is de meest praktische krabmachine
voor aardappelen en worteltjes, ideaal voor alle huis-
vrouwen en dús ideaal voor Uw zaak. Een keuken-
apparaat dat iedere vrouw bezitten wil.

Laat Uw klanten **zien** hoe **eenvoudig**
de ORBIS geconstrueerd is
en hoe **gemakkelijk** het gebruik is.
Extra verkooppunt: de lage prijs **49.75**
En tóch een flinke korting voor U!

In Uw zaak **ál**tijd
ORBIS

de krabmachine waar U méér van verkopen kunt
Vraagt inlichtingen en demonstratie
aan onze vertegenwoordigers

ELECTROZAAN Electrotechnische groothandel
Amsterdam - N.Z. Voorburgwal 272 - Tel. 65944

SOCIALE lastigheden

door mr. C. J. C. M. SCHNEIDER

Opnemen van zoon in vaders zaak

Vraag: *In mijn bedrijf, een electro-technisch installatiebedrijf, eenmanszaak, zag mijn zoon, die momenteel de H.B.S. heeft verlaten, zich gaarne geplaatst. Nu is mijn vraag, hoe kan dit met het oog op de belasting het beste geschieden en ik denk daarbij aan de volgende mogelijkheden:*

1. Hem beschouwen als volledig in loondienst. Welk loon kan ik dan aan hem maximum uitbetalen, rekening houdende met de C.A.O. en overwegende, dat op dit ogenblik in mijn bedrijf werkzaam zijn: ikzelf, een volslagen electricien en een leerling electricien. De leeftijd van mijn zoon is 19 jaar en m.i. zal ik hem ook als leerling-electricien moeten beschouwen. Moet ik voor hem dan ook een rentekaart aanvragen? Idem een pensioenkaart „Bedrijfspensioenfonds”. Idem lidmaatschap van Ziekenfonds. Is voor dit laatste geen bezwaar dat hij inwonend is en ik zelf niet in aanmerking kom voor ziekenfonds?

2. Hem beschouwen als mede-eigenaar van mijn zaak en bijv. de zaaknaam wijzigen in H. de Vries & Zn.?

M.i. moet ik dan geen rentekaart, pensioenkaart en ziekenfondslidmaatschap aanvragen en ook geen sociale lasten betalen. Hoe gaat het dan echter bij de I.B.; word ikzelf dan aangeslagen voor de gemaakte winst en welk bedrag mag ik dan in mindering brengen voor kost en inwoning, kleding enz. voor mijn zoon. Mag ik dan bijv. ook jaarlijks een zeker bedrag en hoeveel op zijn naam vastleggen, doch dit bedrag in de zaak laten (privé-rekening op zijn naam)?

Loondienst

Antwoord: Een minderjarige inwonende zoon, werkzaam in de onderneming van zijn vader wordt door de organen der Sociale Verzekering volgens vaste jurisprudentie van de Centrale Raad van Beroep als niet verplicht verzekerd ingevolge Ongevallenwetten, Ziekte wet, Ziekenfondsenbesluit, Werkloosheidswet en Invaliditeitswet aangemerkt. Onder die omstandigheden zal hem dus geen rentekaart worden uitgereikt en is ook geen premie Kinderbijslagwet voor hem verschuldigd. De C.A.O. voor het Electrotechnisch bedrijf geldt niet voor hem en evenmin de verplichte aansluiting bij het Bedrijfspensioenfonds. Het hiervoor gaande berust op het feit dat tussen een vader en zijn minderjarig ongehuwd kind in het algemeen geen loondienstverhouding wordt aangenomen.

De fiscus neemt de laatste jaren (naar ik meen sinds 1950) een ander standpunt in: Wanneer een inwonend minderjarig kind, werkzaam in de zaak van zijn vader, een normale loon ontvangt, in het algemeen dus evenveel als een vreemde kracht in dezelfde functie zou verdie-

nen, moet de vader loonbelasting inhouden, wanneer althans het loon niet beneden de belastbare grens blijft (weekloon van f 29,61).

Ontvangt uw zoon aan loon in geld, plus verstrekingen in natura minder dan laatstgenoemd bedrag, dan is noch loonbelasting, noch vereveningsheffing over zijn loon verschuldigd. Voor de belasting is de waarde van kost en inwoning f 12 per week bij een loon van niet meer dan f 102 per week. De belasting erkent het aan een inwonende minderjarige zoon uitbetaalde loon wel als een normale bedrijfslast.

Een en ander betekent dus dat een zoon die bij zijn vader in de zaak f 17,50 per week aan loon in geld, plus kost en inwoning geniet, nog juist buiten de loonbelasting valt, dat voor hem geen vereveningsheffing verschuldigd is en dat zijn loon ad f 29,50 totaal ten laste van de bedrijfsrekening kan worden gebracht.

Wat voor uw 19 jarige zoon met H.B.S. opleiding, maar zonder praktijk in het vak, een normaal loon is, is van hieruit moeilijk precies op te geven. De C.A.O. kent leerlingen zonder praktijkjaren, van 14 en 15 jaar, die in uw gemeente, minimum resp. 23 en 26 cts. per uur verdienen. 19 jarige arbeidskrachten zijn in de regel al tot hulpmonteur met 4 of 5 praktijkjaren gevorderd. Hun loon bedraagt in plaatsen in dezelfde gemeenteklasse als de uwe resp. ca f 25 en f 32 per week. Wanneer u uw zoon in salaris met een dergelijk hulpmonteur gelijkstelt, zal de belasting daar zeker geen bezwaar tegen hebben.

Compagnon

En nu de situatie welke ontstaat wanneer uw zoon compagnon in uw zaak wordt. Het zal wel zaak zijn een formeel maatschaps- of vennootschapscontract op te maken, teneinde voor de belasting het bestaan van een bona-fide compagnonschap te kunnen aantonen. Vooraf ook met het oog op de handelingsonbevoegdheid van de minderjarige zal zulks tóch nodig zijn. Rentekaart, pensioenkaart enz. zijn voor uw zoon-compagnon evenmin nodig als voor uzelf. Voor de inkomstenbelasting worden de winstaandelen van uzelf en uw zoon als inkomen beschouwd, onverschillig of deze worden uitgegeven of in de zaak gelaten. U wordt beide en afzonderlijk, elk voor zijn winstaandeel aangeslagen. De verrekening en boeking van kost, inwoning en kleding is een zuiver boekhoudkundige aangelegenheid.

De privé-opnamen van uw zoon aan zakgeld, uitgaven voor kleding en eventueel te betalen vergoeding voor kost en inwoning kunnen gewoon over de kas van de zaak lopen en worden geboekt ten laste van de jonge firmant. Wat na aftrek van die bedragen van zijn winstaandeel overblijft, kan als zijn aandeel in het bedrijfskapitaal in de zaak blijven. De hoegrootheid van het winstaandeel hangt uiteraard uitsluitend af van de grootte van de totale winst en van het percentage daarin hetwelk het vennootschapscontract hem toekent.

Indien u met de laatste volzin van vraag 2 bedoelt te informeren of de inkomstenbelasting bepaalde faciliteiten verleent t.a.v. bedragen die u zelf van uw winst wilt reserveren of sparen bij wijze van kapitaalvorming ten behoeve van uw zoon, of die uw zoon zelf van het hem contractueel toegekende winstaandeel wil afzonderen en in de zaak wil laten zitten om zodoende een eigen kapitaal te vormen, moet hierop ontkennend worden geantwoord. Gemaakte nettowinst is belastbaar als inkomen.

? Vraag en Aanbod !

Gevraagd voor nieuw op te richten Zaak in Radio-, Televisie- en Electro-techn. Bureau een daarvoor

vlotte en bekwame kracht

met diploma. Unieke gelegenheid voor levenspositie in geheel nieuwe wijk, grote gemeente. Liefst P.G. Korte beschrijving van levensloop en opgave verl. salaris. Brieven nr. 1981.

Electro-technisch Bureau vraagt:

E.T.S.er of le monteur

met V.E.V. diploma's en praktijkervaring, ca. 25-30 jaar.

Gegadigde moet commerciële aanleg hebben, in staat zijn calculaties te maken en leiding kunnen geven aan klein personeel.

Bij gebleken geschiktheid aandeel in de winst.

Brieven onder nr. 1982.

TE KOOP

12 gebruikte
doch in goede staat zijnde

NEDAP Isoleertransformatoren

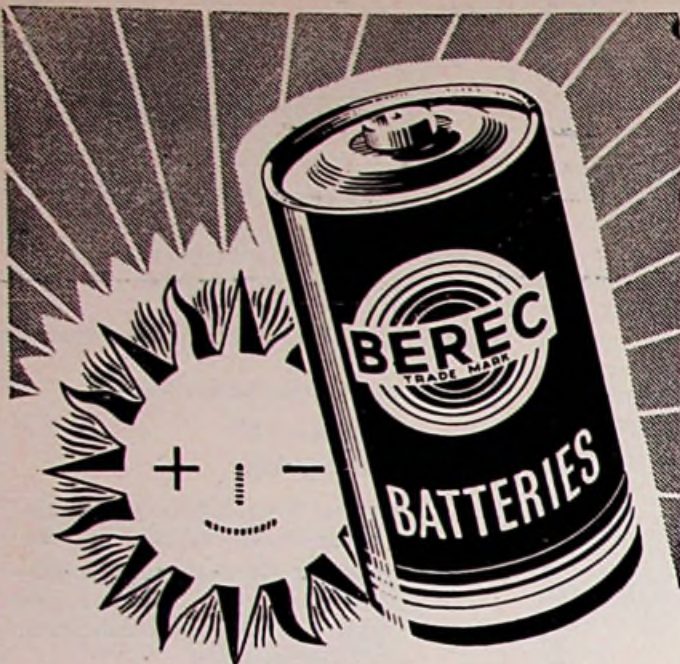
voor het gebruik
bij elektrische wasmachines

Brieven onder nr. 1980

**FAGET
STEENWIJK**

**Electrische
Meetinstrumenten-
en Apparatenfabriek
Telef: K. 5210 N° 2032**

ALOM VERKRIJGBAAR BIJ VOORAANSTAANDE ZAKEN

BEREC batterijen — van Engels fabrikaat —
munten uit door een lange levensduur.
Door de metalen kap blijven zij veel langer vers.
Zij zijn vol energie — gelijk de zon.

BEREC droge batterijen
voor radio's, zaklantaarns en gehoorapparaten.

BATTERIJEN
zijn verkrijgbaar bij
TECHNISCH BUREAU

J. TH. v. REYSEN

Gasthuislaan 214 - DELFT - Telefoon 22678
Importeur van: AIRMEC - BEREC - ELAC
BRADMATIC - HOPT-MAYR-RUWID ENZ.

Voor

BUSCH-JAEGER
SCHAKELMATERIAAL naar
N.V. v h CLAESSEN & Co.

Amsterdam - Singel 162-164

Almelo—Apeldoorn—Doetinchem—Groningen—Rotterdam—Sittard

Een wèrkelijk praktische stofzuiger...

En daarom zult ook U goede verkoopresul-
taten bereiken met de nieuwe RITSEMA.
Deze stofzuiger is uitgerust met een motor
van 440 watt, zuigvermogen 1220 m/m
en verende lagerconstructie, waarop
octrooi is aangevraagd! De bevestiging
van de zuigmond geschiedt door een
speciale grendelsluiting. Vraagt offerte
of vertegenwoordigersbezoek!

*dáár vraagt de
huisvrouw naar!*

Ritsema

STOFZUIGERFABRIEK HILVERSUM

J.E. STORK
VENTILATOREN

de Beste

DEN HAAG

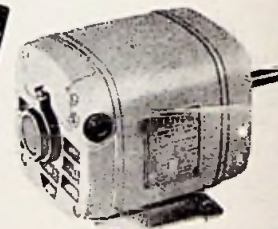
JUNOSTRAAT 35 • TELEFOON 712223

HOOVER

electromotoren

Het wereldmerk
met wereldservice

Voor alle elektrische
apparaten en installaties

- 3 Typen: éénphase, éénphase met condensator en drie-phase
- 950, 1425 en 2850 omw per min.
- 1/6, 1/4, 1/3, 1/2 en 3/4 PK.
- Naalmaschine-frictiemotoren

Met vaste voet, rubber-op-
hanging of flensuitvoering,
kogel- of glijdlagers en des-
gewenst ingebouwde ther-
mische beveiliging.

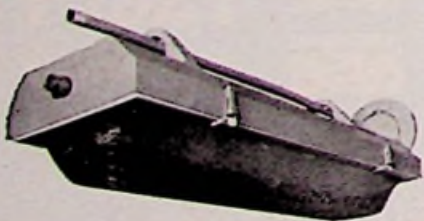
Distributeur:

INDUMEX

N.V.

Oude Zijds Voorburgwal 247

Amsterdam Telefoon 41517-44092

ARMATUREN

voor fluorescentie-verlichting, voor elk doel in elke gewenste uit-
voering, in onze modern ingerichte fabrieken te Hilversum vervaardigd
naar ontwerp of verkrijgbaar in onze standaard uitvoering voor
Industrie-, Kantoor-, Huiskamer- en Buitenverlichting

N.V. BETIHAM-VERLICHTINGSINDUSTRIE - HILVERSUM

NOORDERWEG 14 - TELEFOON 3448-6251

Verhuur van *alle* electrotechnische materialen
ook in grote hoeveelheden

Vraagt prijscourant!

Electrotechnisch Ing. Bureau
JAC. V. D. VEEN - DEN HAAG

CALANDPLEIN 3
TELEF. 180826

Voor tentoonstellingen, straten, parken,
gebouwen en toneel.
Vrijblijvend deskundig advies.

BEREC